

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Magdaléna Chlupová

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko-správní

Analýza hospodaření krajského hasičského záchranného sboru

Bakalářská práce

2023

Magdaléna Chlupová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Magdaléna Chlupová**
Osobní číslo: **E20583**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Ekonomika a organizace bezpečnosti**
Téma práce: **Analýza hospodaření krajského hasičského záchranného sboru**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je zhodnotit vývoj hospodaření hasičského záchranného sboru ve vybraném kraji ČR. Student se v analýze zaměří na jednotlivé typy příjmů a výdajů sboru a provede mezikrajské srovnání. Na základě výsledků student navrhne možná doporučení na zlepšení hospodaření.

Osnova:

- Charakteristika a struktura Hasičského záchranného sboru ČR.
- Financování Hasičského záchranného sboru ČR.
- Analýza hospodaření hasičského záchranného sboru ve vybraném kraji.
- Zhodnocení a návrhy na zlepšení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BALBÁN, M., PERNICA B. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Univerzita Karlova, 2015. ISBN 978-80-246-3150-9.
LAJTKEPOVÁ, E. Veřejné finance v praxi České republiky. Brno: CERM, 2021. ISBN 978-80-7623-064-4.
PEKOVÁ, J., JETMAR M., TOTH P. Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-209-4.
POSPÍŠIL, R., ŽUFAN P. Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva). Průhonice: Professional Publishing, 2019. ISBN 978-80-88260-32-5.
VILÁŠEK, J., FIALA M., VONDRÁŠEK D. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ondřej Kuba**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2023**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Čermohorský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Analýza hospodaření krajského hasičského záchranného sboru jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. 6. 2023

Magdaléna Chlupová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat svému vedoucímu Ing. Ondřejovi Kubovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, které mi byly poskytnuty při zpracování bakalářské práce.

Dále bych chtěla moc poděkovat PhDr. Mgr. Pavle Sychrové, Ph.D. za stylistické úpravy. A dále bych ráda poděkovala mé rodině za podporu po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Bakalářská práce si klade za cíl analyzovat vybrané aspekty hospodaření hasičského záchranného sboru ve zvoleném kraji. V teoretické části shrnuje informace z oblastí legislativy, organizace a financování hasičských záchranných sborů v podmínkách ČR a v části praktické se práce zaměřuje na analýzu rozpočtů hasičských záchranných sborů za posledních 5 let z pohledu vývoje jednotlivých příjmů a výdajů HZS krajů, tedy na analýzu jejich hospodaření. Pro účely srovnání a analýzy hospodaření byly zvoleny kraje Jihomoravský a Pardubický.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hasičský záchranný sbor, financování, jednotky požární ochrany, ministerstvo vnitra, generální ředitelství, hasičské záchranné sbory krajů

TITLE

Analysis of the economy regional fire emergency.

ANNOTATION

The bachelor's thesis aims to analyze selected aspects of the management of the fire and rescue service in the selected region. In the theoretical part, it summarizes information from the areas of legislation, organization and financing of fire and rescue services in our conditions, and in the practical part, the work focuses on the analysis of the budgets of fire and rescue services for the last 5 years from the point of view of the development of individual revenues and expenses of HZS regions, i.e. on the analysis of their management . For the purposes of comparison and economic analysis, the regions of Jihomoravský and Pardubický were chosen.

KEYWORDS

Regional fire emergency, financing, fire protection unit, ministry of interior, general directorate, regional fire brigades

Obsah

Úvod.....	11
1 Hasičský záchranný sbor ČR.....	12
1.1 Legislativní rámec a hlavní činnosti HZS.....	12
1.2 Personální zajištění.....	13
1.3 Organizační struktura HZS ČR.....	14
1.4 Jednotky požární ochrany.....	16
2 Financování HZS ČR.....	20
2.1 Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR.....	20
2.2 Fond zábrany škod.....	21
2.3 Úhrada nákladů zásahu hasičů.....	21
2.4 Dary právnických nebo fyzických osob.....	22
2.5 Účelové investiční a neinvestiční dotace.....	22
2.6 Ostatní dotační tituly.....	23
2.7 Další finanční podpora HZS.....	23
3 HZS Jihomoravského a Pardubického kraje.....	26
3.1 Typy zásahů HZS krajů.....	27
3.2 Technika HZS krajů.....	29
4 Hospodaření HZS krajů.....	31
4.1 Analýza běžných výdajů.....	34
4.2 Analýza kapitálových výdajů.....	41
5 Zhodnocení analýzy a návrhy na zlepšení hospodaření.....	46
Závěr.....	49
Seznam použité literatury a zdrojů.....	50

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek č. 1: Organizační struktura HZS ČR	14
Obrázek č. 2: Úkoly jednotek požární ochrany	18

Seznam grafů

Graf č. 1: Průměrný počet událostí HZS krajů na počet stanic.....	29
Graf č. 2: Přehled celkových příjmů a výdajů HZS krajů na počet stanic.....	31
Graf č. 3: Přehled výše výdajů na platy příslušníků a zaměstnanců HZS krajů	38
Graf č. 4: Přehled výdajů neinvestičních nákupů HZS krajů na počet stanic.....	39
Graf č. 5: Přehled výdajů na nákup materiálu HZS krajů na počet stanic	40
Graf č. 6: Přehled výdajů investičních nákupů HZS krajů na počet stanic	42
Graf č. 7: Přehled výdajů na dopravní prostředky HZS krajů na počet stanic	45

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Jednotky požární ochrany dle operační hodnoty	18
Tabulka č. 2: Základní charakteristika krajů	26
Tabulka č. 3: Průměrný počet událostí HZS krajů na počet stanic.....	27
Tabulka č. 4: Technika HZS krajů.....	30
Tabulka č. 5: Přehled výše příjmů HZS JMK.....	32
Tabulka č. 6: Přehled výše výdajů HZS JMK	32
Tabulka č. 7: Přehled výše příjmů HZS PK.....	33
Tabulka č. 8: Přehled výše výdajů HZS PK	34
Tabulka č. 9: Přehled běžných výdajů HZS JMK	35
Tabulka č. 10: Přehled běžných výdajů HZS PK	36
Tabulka č. 11: Počet personálu HZS krajů	37
Tabulka č. 12: Přehled kapitálových výdajů HZS JMK	41
Tabulka č. 13: Přehled kapitálových výdajů HZS PK	41
Tabulka č. 14: Přehled konkrétních výdajů z hlediska pořizování dlouhodobého hmotného majetku HZS JMK	43
Tabulka č. 15: Přehled konkrétních výdajů z hlediska pořizování dlouhodobého hmotného majetku HZS PK.....	44

Seznam zkratek a značek

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

ČR – Česká republika

Sb. – Sbírký

ZÚ – Záchranný útvar

GŘ – Generální ředitelství

MV – Ministerstvo vnitra

Hl. město – Hlavní město

JPO – Jednotky požární ochrany

PO – Požární ochrana

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

IZS – Integrovaný záchranný systém

HZSp – Hasičský záchranný sbor podniku

IROP – Integrovaný regionální operační program

NKÚ – Nejvyšší kontrolní úřad

JMK – Jihomoravský kraj

PK – Pardubický kraj

ČSÚ – Český statistický úřad

DHM – Dlouhodobý hmotný majetek

Úvod

Integrovaný záchranný systém je neocenitelnou službou společnosti, která chrání lidské životy, pomáhá v situacích ohrožujících životy a přináší společnosti obecně pocit bezpečí a rychle dostupné odborné pomoci v krizových situacích. Integrovaný záchranný systém je považován za jednu z nejpodstatnějších součástí českého bezpečnostního systému. Nedílnou součástí a podstatnou složkou tohoto systému jsou jednoznačně i hasičské záchranné sbory, jimž je věnována předkládaná bakalářská práce.

Každá služba společnosti však musí být nějak financována a s financemi poskytnutými pro danou službu by mělo být zacházeno tak, aby poskytované služby byly dostatečně efektivní a kvalitní a zároveň, aby zacházení s financemi nebylo příliš nevyrovnané, neekonomické a extrémně neefektivní.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit vývoj hospodaření hasičského záchranného sboru ve vybraných krajích ČR. Analýza je zaměřena na jednotlivé typy příjmů a výdajů sboru. Práce ve své teoretické části shrnuje na základě analýzy dostupných zdrojů informace z oblastí legislativy, organizace a financování hasičských záchranných sborů v podmínkách ČR a v části praktické se práce zaměřuje na analýzu rozpočtů hasičských záchranných sborů za posledních pět let. Na základě veřejně dostupných statistik a dalších informací je cílem práce analyzovat hospodaření vybraných krajských hasičských záchranných sborů, a to z pohledu vývoje jednotlivých příjmů a výdajů i celkového zhodnocení jejich hospodaření z hlediska efektivnosti. Pro účely srovnání a analýzy hospodaření byly vybrány kraje Jihomoravský a Pardubický. Práce směřuje k dílčímu zhodnocení efektivity využívání finančních prostředků vybraných krajských hasičských záchranných sborů ze zvoleného pohledu.

1 Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky je neziskovou organizací, jejímž primárním cílem je maximalizovat celospolečenský blahobyt, a to v podobě ochrany obyvatelstva. Dle Pekové, Jetmara a Totha (2019) neziskové organizace tedy slouží k zabezpečení veřejných služeb. Hasičský záchranný sbor ČR je jednou ze složek integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“), která zabezpečuje koordinovaný postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací (Vilášek, Fiala, Vondrášek, 2014).

1.1 Legislativní rámec a hlavní činnosti HZS

Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS ČR“) je právně vymezen dle zákonů, kterými se musí řídit. Mezi nejdůležitější vybrané zákony patří: zákon č. 238/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, který stanovuje například základní poslání hasičského sboru, organizační strukturu, základní povinnosti příslušníků a zaměstnanců, dále také zákon č. 133/1985 Sb. ve znění pozdějších předpisů o požární ochraně vymezující povinnosti ministerstev a jiných státních orgánů, pomoc při zdolávání požárů, hasičský záchranný sbor kraje apod. a v neposlední řadě též zákon č. 239/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, v němž se zpřesňují základní složky IZS a jejich působnost, postavení a úkoly státních orgánů, organizace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu aj.

Hlavními úkoly a činnostmi HZS ČR je řešení krizových situací. HZS ČR se významně podílí na zajišťování bezpečnosti plněním a organizováním úkolů v oblastech ochrany obyvatelstva, požární ochrany, civilního nouzového plánování, krizového řízení a jiných úkolů. HZS ČR patří mezi hlavní koordinátory, jehož příslušníci řídí kooperaci jednotlivých složek a koordinují záchranné a likvidační práce (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023).

HZS ČR organizuje, ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí, humanitární pomoc, která má zamezit ztrátám na životech a zmírnit lidské utrpení způsobené mimořádnou událostí či epidemií apod (HZS ČR, 2009). Česká republika také pomáhá mnoha zemím. Příslušníci Záchranného útvaru HZS ČR např. poskytovali humanitární pomoc Lotyšsku v souvislosti s pandemií koronaviru. Jejich aktivita spočívala zejména v dopravení několika kusů patientských monitorů, dýchacích masek, přístrojů pro neinvazivní plicní ventilaci a dalšího vybavení (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023). Mezi úkoly HZS ČR patří tedy také mezistátní pomoc a spolupráce.

HZS ČR využívá mnoho technických zařízení nezbytných pro vykonávání jejich povolání. Lze je rozčlenit do tří základních kategorií: elektrická zařízení, chemické laboratoře a takzvaný opěrný bod.

Elektronická zařízení jsou nezbytná k ochraně osob, zvířat či majetku. Taktéž velmi často využívaná jsou vzduchotechnická zařízení. Technické prostředky pro HZS zajišťuje Ministerstvo vnitra (Vyhláška č.23/2008 Sb.)

Další potřebnou speciální technikou využívanou příslušníky HZS jsou **chemické laboratoře**, jejichž hlavním cílem je umožnit rychlou a přesnou identifikaci neznámých látek a analytické stanovení jejich vzorků (Hasičský záchranný sbor ČR, 2022).

Jedním ze základních a hlavních technických vybavení, které HZS využívá, je tzv. **opěrný bod**. Rozumí se tím stanice HZS kraje, která slouží jako dislokovaná technika pro provádění speciálních záchranných prací. Tedy zjednodušeně řečeno, jedná se o stanici, která má více technických vybavení než jiné stanice (Jánošík, 2022).

Dle zákona č. 239/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů o integrovaném a záchranném systému se rozlišují opěrné body pro likvidaci havárií nebezpečných látek, dekontaminaci techniky a obyvatelstva, vyprošťování těžkých vozidel, záchranu osob ze zřícených budov, nouzové přežití obyvatelstva, práce ve výšce a nad volnou hloubkou pomocí lanové techniky, provádění záchranných prací pomocí vrtulníku, práce pod vodní hladinou a pro záchranu osob z jeskyních systémů a podzemích prostor (Zákon č. 239/2000 Sb.).

1.2 Personální zajištění

Pro kvalitní a efektivní zajištění činnosti HZS je třeba dbát na odborné a dostatečné personální zajištění chodu HZS. Podle zákona č. 361/2003 Sb. ve znění pozdějších předpisů jsou příslušníci HZS ve služebním poměru k České republice. Výkonem jejich služby se rozumí: úkony a činnosti realizující oprávnění a povinnosti stanovené právními předpisy, vyhodnocování a evidování informací a údajů potřebných pro výkon služby, řízení výkonu služby apod (Zákon č. 361/2003 Sb.).

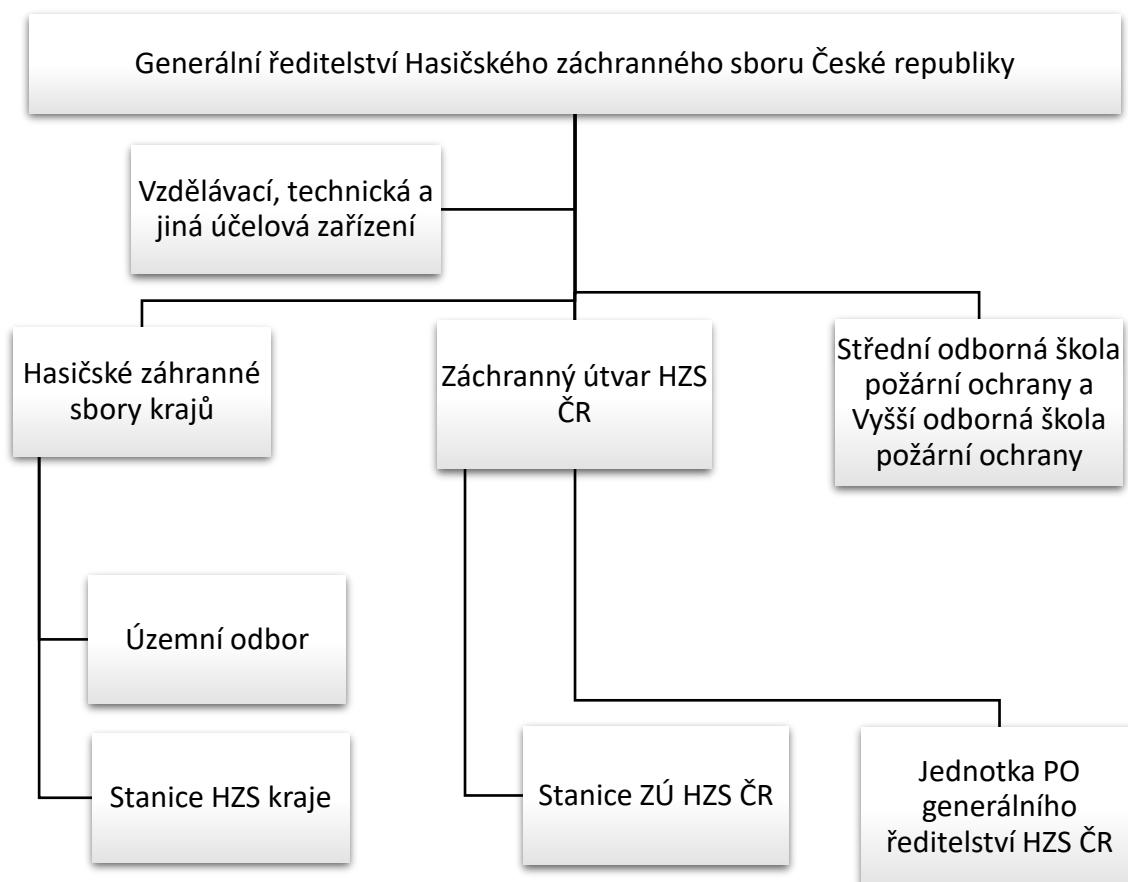
Nezbytnou podmínkou pro vykonávání činnosti pro HZS ČR je **zdravotní způsobilost** příslušníků ve služebním poměru. Podle vyhlášky č. 324/2001 Sb. Ministerstva vnitra, stanovující veškeré požadavky na fyzickou a zdravotní způsobilost příslušníků HZS ČR, je zapotřebí splnění několika podmínek. První podmínkou je podstoupení lékařské prohlídky, tedy komplexního fyzikálního vyšetření, které je nezbytné ke splnění požadavků. Vychází se z výpisu ze zdravotnické dokumentace registrujícího praktického lékaře. Další podmínkou je **ověření fyzické způsobilosti**, při níž se příslušníci dělí do tří skupin – A, B a C podle věkové

kategorie společně pro muže i ženy. Součástí zkoušky je prověření fyzické zdatnosti obsahující dva silové testy a jeden vytrvalostní, přičemž u každého testu mají daní příslušníci možnost alternativního výběru. Ke splnění fyzické zkoušky je samozřejmě nutné získat určitý počet bodů, což se uvádí v tabulkách bodového minima (Vyhláška č. 324/2001 Sb.).

1.3 Organizační struktura HZS ČR

Organizační struktura HZS ČR je tvořena jednak generálním ředitelstvím, dále hasičskými záchrannými sbory krajů a také sem patří školy a záchranný útvar (Vilášek, Fiala, Vondrášek 2014). Mimo to zahrnuje také vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení, územní odbor, stanice HZS kraje či záchranného útvaru (dále jen „ZÚ“). Organizační struktura je vymezena dle zákona č. 238/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Organizace HZS ČR je blíže znázorněna na následujícím obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Organizační struktura HZS ČR

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR, 2023

Generální ředitelství (dále jen „GŘ“) je součástí Ministerstva vnitra. V jeho čele aktuálně stojí (od roku 2021) generální ředitel generál poručík Vladimír Vlček. GŘ je úředním orgánem a plní úkoly pro požární ochranu, krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém. GŘ mimo to také plní úkoly v oblasti řízení hasičských záchranných sborů krajů, záchranného útvaru a školy (Zákon č. 320/2015 Sb.).

Podle Hasičského záchranného sboru České republiky (2022) plní GŘ také úkoly na úseku technické služby. Jedná se hlavně o činnosti, při nichž po odborné stránce metodicky vede organizační složky HZS ČR, sleduje a vyhodnocuje vybavení jednotek požární ochrany prostředky, zpracovává návrhy technických podmínek pro pořízení prostředků a podílí se na vývoji, modernizaci a zkouškách vybraných prostředků.

Vzdělávací zařízení je součástí GŘ. Je jím školní a výcvikové zařízení HZS ČR. Hlavním cílem tohoto zařízení je zajišťování vzdělání v oblasti požární ochrany a integrovaného záchranného systému. Dále je jeho posláním rozšiřování a prohlubování znalostí, vědomostí a návyků jednotek hasičského sboru.

Školní a výcvikové zařízení plní i mnoho dalších úkolů, jako např. organizování specializačních kurzů pro HZS ČR, zabezpečování mezinárodního výcviku všech složek IZS či podílení se na zabezpečování fyzické přípravy jednotek požární ochrany (dále jen „JPO“) (Hasičský záchranný sbor, ČR, 2023).

Technickým zařízením HZS ČR je Technický ústav požární ochrany, který je určen pro výzkum a vývoj na úseku požární ochrany. Slouží ke zkoušení požární techniky a vybraných věcných prostředků požární ochrany.

Za účelové zařízení HZS ČR je považován Institut ochrany obyvatelstva, který zajišťuje vzdělávací, informační a vědecko-výzkumnou činnost v oblasti ochrany obyvatelstva. Dalším účelovým zařízením je také Hasičský útvar ochrany Pražského hradu a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR (MV-generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Hasičské záchranné sbory krajů jsou jakožto výkonná složka HZS ČR vymezeny dle zákona č. 238/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, přičemž tvoří organizační složku státu a účetní jednotku. V čele stojí ředitel hasičského záchranného sboru kraje, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra.

Podle Šenovského a Hanušky (2006) je HZS kraje tvořen: ředitelstvím HZS kraje, územními odbory HZS kraje, jednotkami HZS kraje a operačními a informačními středisky.

HZS krajů pokrývají všech 14 krajů naší republiky. Jedná se tedy o kraje: hl. město Praha, Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj, Ústecký kraj,

Liberecký kraj, Pardubický kraj, kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj a Zlínský kraj.

Součástí HZS krajů jsou územní odbory, které jsou organizačním článkem krajského ředitelství na úseku požární ochrany. Zabezpečují plnění úkolů státní správy. Podle Šenovského a Hanušky (2006) odpovídají za připravenost či akceschopnost jednotek HZS kraje, vykonávají státní požární dozor, zpracovávají návrh zdrojů vody v souvislosti s hašením požárů a také zpracovávají návrh podmínek k zabezpečení požární ochrany při vzniku požáru.

Územnímu odboru jsou podřízeny stanice HZS krajů, které se rozdělují dle typů stanic. V čele stojí velitel stanice, který má velitelskou pravomoc řídit síly a prostředky HZS kraje. Stanice HZS krajů jsou vymezeny dle vyhlášky č. 247/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů O organizaci a činnosti jednotek požární ochrany (Šenovský, Hanuška, 2006).

Záchranný útvar HZS ČR je vymezen dle zákona č. 320/2015 Sb. ve znění pozdějších předpisů, podle něhož je součástí organizační složky státu. V čele stojí velitel útvaru, přičemž HZS ČR má od roku 2021 nového velitele Záchranného útvaru, kterým se stal brigádní generál David Kareš (Hasičský záchranný sbor ČR, 2022).

Záchranný útvar plní úkoly vzdělávacího zařízení, tedy vzdělávání hasičů, které zahrnuje např. práce na divoké vodě, manipulaci se zvířaty a podobné činnosti. Další významnou aktivitou útvaru je poskytování záchranné a humanitární pomoci do zahraničí týkající se především přepravy humanitárního materiálu či náhrad výpadků elektrické energie. Útvar dále poskytuje i záchranné a likvidační práce. Součástí Záchranného útvaru jsou stanice záchranného útvaru (MV-generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Neméně významnou je i organizační složka HZS ČR, jíž je **Střední odborná škola požární ochrany** ve Frýdku-Místku a **Vyšší odborná škola požární ochrany**. Školy zajišťují přípravu odborníků vyšším odborným vzděláváním, a to v oboru týkajícím se prevence rizik a v oblasti záchranářství, ověřují také odbornou způsobilost příslušníků HZS ČR (MV-generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Velmi důležitou součástí HZS ČR zaujímají samozřejmě také **jednotky požární ochrany**, kterým bude, pro obsáhlost jejich působnosti, věnována samostatná podkapitola.

1.4 Jednotky požární ochrany

Jednotka požární ochrany (dále jen „JPO“) je nedílnou součástí HZS ČR, jejímž posláním je, kromě hašení požárů, poskytovat záchranné a likvidační práce při haváriích, dopravních nehodách a jiných krizových situacích (HZS ČR, 2009).

“Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty apod.)“ (Hasičský záchranný sbor ČR, 2022). Hlavní činností či úkolem jednotlivých JPO je provádění likvidací požárů, tedy odstranění hrozeb při ztrátě na životě, majetku nebo ohrožení životního prostředí (Vilášek, Fiala, Vondrášek 2014).

JPO mohou být veřejné či podnikové. Veřejné jsou zřizovány státem nebo obcemi. Podnikové zřizují právnické či podnikající fyzické osoby (Hanuška, 2015).

Jednotky požární ochrany jsou:

- jednotka HZS zřízená jako jednotka HZS kraje
- jednotka HZS podniku
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku

Každý druh JPO má pro účely operačního řízení určitou hodnotu, která vypovídá o schopnosti jednotky PO plnit úkoly v operačním řízení na místě zásahu. Dle Hasičského záchranného sboru (2022) je operační hodnota JPO tvořena dobou výjezdu JPO z místa své trvalé dislokace po vyhlášení poplachu a též územní působností JPO (doba výjezdu, resp. vzdálenost, na místo zásahu).

Dle vyhlášky č. 247/2001 je stanovena doba výjezdu JPO, která je vysílána operačním střediskem. Výjezd jednotek z místa své dislokace je nejpozději:

- do 2 minut pro jednotky složené výlučně z hasičů z povolání,
- do 10 minut pro jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání,
- do 5 minut pro jednotky složené z hasičů ve zmíněných předchozích bodech či z členů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště.

Hasiči jsou v JPO rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, příp. skupin. Četu tvoří 2 až 3 družstva, příp. skupiny. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči (1+5). Družstvo o zmenšeném početním stavu se sestává z velitele a dalších tří hasičů (1+3). Skupinu pak tvoří velitel skupiny a 1 až 2 hasiči.

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje se dělí do šesti kategorií označovaných jako JPO I až JPO VI. Tyto kategorie jsou blíže specifikovány v následující přehledové tabulce č. 1.

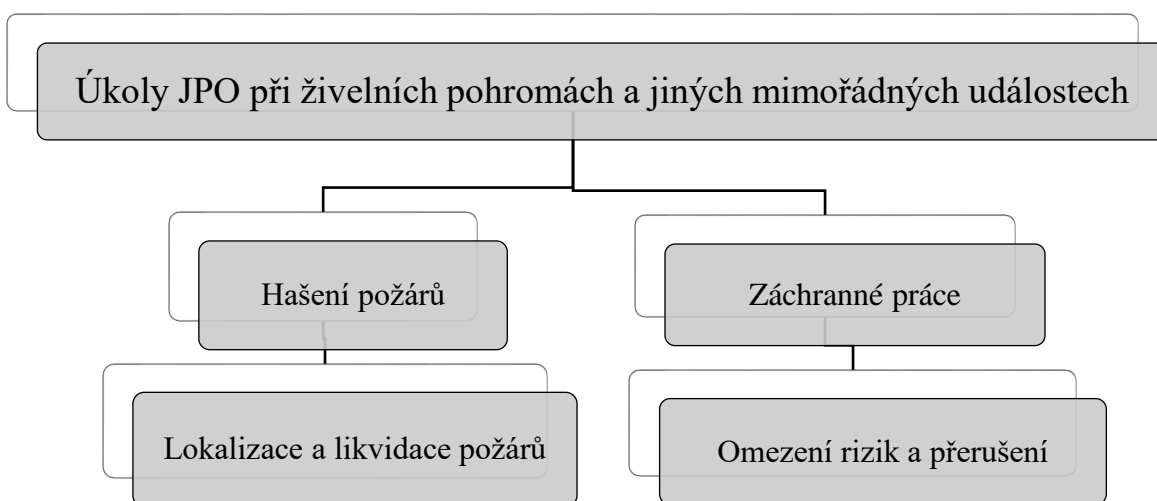
Tabulka č. 1: Jednotky požární ochrany dle operační hodnoty

ÚZEMNÍ PŮSOBNOST zasahující mimo území svého zřizovatele	MÍSTNÍ PŮSOBNOST zasahující na území svého zřizovatele
<p style="text-align: center;">JPO I</p> <p>Jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace.</p>	<p style="text-align: center;">JPO IV</p> <p>Jednotka hasičského záchranného sboru podniku.</p>
<p style="text-align: center;">JPO II</p> <p>Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání.</p>	<p style="text-align: center;">JPO V</p> <p>Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně.</p>
<p style="text-align: center;">JPO III</p> <p>Jednotka sboru dobrovolných hasičů se členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace.</p>	<p style="text-align: center;">JPO VI</p> <p>Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně.</p>

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR, 2022

Podle vyhlášky č. 247/2001 Sb. se JPO v oblasti ochrany obyvatelstva podílejí na **evakuaci** obyvatel, označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, varování obyvatel, dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku, humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití. Úkoly JPO jsou shrnuty v následujícím obrázku č. 2.

Obrázek č. 2: Úkoly jednotek požární ochrany

Zdroj: Hanuška, 2008

Zásahy JPO lze konkrétněji sledovat z veřejně dostupné dokumentace. Přehledné údaje v číslech ukazuje kupříkladu Statistická ročenka HZS ČR. Nejčastější události spojené se zásahem JPO se týkají zejména dopravních nehod, technických havárií, požárů, planých poplachů a úniků nebezpečných látek.

Například podle zveřejněných údajů týkajících se roku 2021 se v ČR v tomto vybraném roce událo nejvíce zásahů v oblasti technických havárií, a to dokonce 81 157. Nemalé množství představovaly zásahy u dopravních nehod, přesně jich bylo 20 413 a u požárů, kde bylo zasahováno v 15 711 případech. Ve srovnání s rokem 2018, co se týče dopravních nehod, se číselné údaje příliš nezměnily, protože se jich v roce 2018 událo 22 265, u požárů se počet zásahů navýšil zhruba o 5 000 a u technických havárií se počet výrazně snížil z 81 157 na 64 936 zásahů. Nejvyšší počet událostí na 1 000 obyvatel se týká především Plzeňského kraje a kraje Vysočiny (Statistická ročenka HZS ČR, 2021).

Obecně lze tedy konstatovat, že jednotky požární ochrany jsou chápány jako organizovaný systém odborně způsobilých osob (hasičů), technických, věcných a osobních prostředků. V legislativě se pro ně objevuje zpřesňující termín "jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany". Je dobré specifikovat, že Plošným pokrytím je zde míněn dokument, který je vypracováván HZS na základě vyhodnocení požárního rizika a stupně nebezpečí. Dle vyhodnocení příslušného stupně nebezpečí a požárního rizika je nutné zajistit dojezd JPO v určitých časech a určitých počtech. Plošné pokrytí tedy zohledňuje, kde je slabé pokrytí území JPO a kde například zřídit novou JPO či změnit její kategorii. Jednotlivé JPO mají různé postavení, jak ve strukturách IZS, tak mezi sebou (Vltavský, 2021)

2 Financování HZS ČR

Poskytování finančních prostředků pro HZS ČR je důležité z několika důvodů. Jedním z nich je především zajištění bezpečnosti obyvatel, tedy chránit občany před mimořádnými událostmi a jinými haváriemi, které mohou ohrozit jejich životy, způsobit škodu na majetku apod. Dalším důvodem, proč je nezbytné HZS financovat je zejména zajištění personálního vybavení a technologií, které jsou potřebné pro jednotky HZS k vykonávání jejich povolání, dále také zajištění jejich odborné přípravy, vzdělávání a jiné.

Financování HZS ČR je vymezeno dle zákona č. 218/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů.

HZS ČR, jakožto organizační složka státu, hospodáří s prostředky státního rozpočtu podle kapitoly rozpočtu 314. Získává prostředky, které jí stanoví správce kapitoly 314 v rámci rozpočtu kapitoly, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. Její příjmy i výdaje jsou příjmy a výdaji státního rozpočtu (Lajtkepová, 2021). Proto je povinna dbát o to, aby dosahovala příjmů stanovených rozpočtem a plnila tak určené úkoly nejehospodárnějším způsobem (Zákon č. 218/2000 Sb.).

HZS profesionálních jednotek v ČR je tedy financován státem prostřednictvím výdajové kapitoly 314 Ministerstva vnitra. Jsou v ní uvedeny jednotlivé ukazatele, příjmy či výdaje. (Zákon č.449/2022 Sb.). HZS ČR však může hospodařit nejen s prostředky přímo ze státního rozpočtu, ale i s mimorozpočtovými zdroji, kterými jsou prostředky fondů organizační složky státu, peněžité dary i jiné zdroje (Zákon č. 218/2000 Sb.).

Existuje mnoho zdrojů, odkud jsou financovány hasičské sbory, které lze rozlišit dle jednotlivých zdrojových prostředků. Jimi bude věnována pozornost v následujících podkapitolách.

2.1 Ministerstvo vnitra – GŘ HZS ČR

MV GŘ HZS ČR je prvním a nejzásadnějším zdrojem financování. Ministerstvo vnitra je správcem rozpočtové kapitoly 314 ve státním rozpočtu a zajišťuje kontrolu programů reprodukce majetku HZS. Cílem těchto programů je vytvoření nezbytných materiálních, technických a provozních podmínek a zajištění úspěšného plnění úkolů HZS (NKÚ, b.r.). Peněžní prostředky na výše uvedenou rozpočtovou kapitolu, jsou získávány zejména ze státního rozpočtu, což je považováno za hlavní zdroj financování rozpočtové kapitoly 314. Mohou být však zajištěny i jinými zdroji, jako jsou např. příspěvky od krajů a obcí, sponzorské dary a jiné.

2.2 Fond zábrany škod

Dle Hasičského záchranného sboru ČR (2023) je Fond zábrany škod tvořen finančními prostředky, které jsou využity pro zábranu škod, vznikající provozem vozidel, a to pouze v případě úhrady nákladů spojených s pořízením techniky či věcných prostředků pro činnost složek IZS, které poskytují plánovanou pomoc na vyžádání v oblasti zábrany a prevence škod z provozu vozidel (pořízení techniky), dále s úpravou technologií a provozem operačních a informačních středisek HZS, týkající se poskytování nezbytné pomoci motoristům (operační střediska) a také s realizací programů prevence v oblasti škod z provozu vozidel, která navrhla Komise pro rozdělování prostředků fondu.

Z Fondu zábrany škod jsou financovány různé projekty, jejichž cílem je zvýšit bezpečnost na silnicích a zajistit preventivní programy pro účastníky silničního provozu. Tento fond spravuje od roku 2014 Česká kancelář pojistitelů, která působí jako profesní organizace pojistitelů oprávněných v oblasti provozování pojištění, a to těch pojištění, která se týkají odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla.

V roce 2018 proběhla změna ve financování do Fondu zábrany škod, do kterého pojišťovny posílají ročně 3 % z povinného ručení. Tyto prostředky jsou určeny zejména na novou silniční techniku. Tedy díky pojišťovnám, které poskytují pojištění odpovědnosti za škodu, jsou finanční prostředky fondu navyšovány. Mezi hlavní priority Ministerstva vnitra aktuálně také patří zjednodušení vyplácení úhrad pojišťoven za zásah hasičů u dopravních nehod (Ministerstvo vnitra, 2023).

2.3 Úhrada nákladů zásahu hasičů

Úhrada nákladů zásahu hasičů se týká hlavně finančních nákladů vydávaných za vykonávání likvidačních prací při dopravních nehodách, které provádějí profesionální hasiči. Tyto práce nejsou hrazeny ze státního rozpočtu.

Jednotky HZS se starají o úklid komunikace od trosk aut, střeptů, od provozních kapalin či dokonce o kompletní vyčištění komunikace. Mezi HZS ČR a Českou kanceláří pojistitelů proto vzniká směrnice, která slouží k vyúčtování náhrad za likvidační práce prováděné jednotkami HZS ČR (Odborový svaz hasičů, 2023).

Úhrada nákladů zásahu je stanovena zákonem č. 238/2000 Sb. Podle něho vláda stanovuje svým nařízením paušální výši úhrady nákladů za každou započatou hodinu zásahu HZS. Náklady, které jsou hrazeny, mají HZS krajů uplatňovat proti příslušné pojišťovně nebo Ministerstvu financí nebo popřípadě České kanceláři pojistitelů (NKÚ, 2015). Vláda tímto způsobem cílí na potřebu zajistit, aby byla zákonem stanovena paušální částka uhrazovaná HZS

kraje, záchrannému útvaru a zřizovateli jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Dle zákona č. 263/2013 Sb., činí výše úhrady nákladů za každou započatou hodinu zásahu 5 600 Kč, přičemž platí, že hrazeny jsou ty náklady, které vznikly buď úmyslným jednáním osoby (s výjimkou jednání osoby nesvéprávné nebo která není způsobilá ovládnout své jednání) nebo při zásahu u dopravní nehody.

Existuje samozřejmě úzká souvislost mezi výší úhrad nákladů a počtem zásahů u dopravních nehod, a tu je třeba mít stále na zřeteli, zejména z důvodů zavádění preventivních opatření ke snížení počtu dopravních nehod, u nichž by bylo zásahů HZS třeba.

2.4 Dary právnických nebo fyzických osob

Dalším zdrojem finančního zajištění chodu HZS je dar od právnických nebo fyzických osob. Jako vhodný příklad takového financování lze uvést např. HZS Olomouckého kraje, který je podporován přímo svým krajem – Olomouckým krajem, a to právě formou darů. Jsou využity na veškeré výdaje, které jsou spojeny s investičními projekty. V roce 2022 bylo například z rozpočtu Olomouckého kraje poskytnuto 11 mil. Kč.

Dále HZS získává mnoho jiných darů určených na pořízení či obnovu materiálu potřebného k zásahu u mimořádných událostí apod. Dary také získává od obcí. Bývají poskytnuty na nákup vybavení jako je kupříkladu průmyslová pračka pro praní a impregnaci zásahových oděvů. Dary mohou být ovšem poskytnuty od kterýchkoli krajů či obcí (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023).

2.5 Účelové investiční a neinvestiční dotace

Účelové **investiční dotace** jsou určeny pro nestátní neziskové organizace na úseku požární ochrany. Zabezpečuje je Odbor programového financování Ministerstva vnitra. Těmito investičními dotacemi je zajištěna podpora např. pro novou výstavbu budov či jejich prostor, pro rekonstrukce objektů a podobné úpravy. To jsou činnosti představující hlavní účel poskytovaných dotací. Jsou však vázány smlouvou a není na ně právní nárok. Výše těchto finančních prostředků činila kupříkladu v roce 2021 celkem 20 mil. Kč. Jejich výše je však závislá na disponibilních zdrojích státního rozpočtu ČR pro daný rok. O dotaci může žádat pouze spolek, který splňuje určité podmínky. Jednou z nich je kupříkladu právní forma spolku. Dotace je účelová, je poskytována prostřednictvím účtů, které jsou vedeny u České národní banky a podléhá finančnímu vypořádání se státním rozpočtem (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023).

Jiným možným zdrojem financování HZS jsou takzvané účelové **neinvestiční dotace**. Jsou poskytovány např. pro kraje, které podporují jednotky hasičského sboru v oblasti požární

ochrany. Například v březnu roku 2023 byla poskytnuta neinvestiční dotace na veškeré výdaje, které jsou spojeny se zajištěním zázemí pro vyřizování žádostí o udělení dočasné ochrany. Další dotací, která byla poskytnuta, byla dotace na výdaje zajišťující zásahy jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí při požáru v Národním parku České Švýcarsko. Dále se jednalo o neinvestiční dotaci, která byla určena pro kraje a hlavní město Prahu, a to na výdaje spojené se zajištěním rychlého a efektivního přijetí uprchlíků z Ukrajiny (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023).

2.6 Ostatní dotační tituly

Nelze však opomenout ani ostatní dotační tituly. Jedná se zejména o investiční fondy a Evropské strukturální fondy, ale může jít i o jiné. Dotačním titulem může být např. Integrovaný regionální operační program (dále jen „IROP“). IROP je operační program, skrze který se rozdělují v ČR finanční prostředky poskytnuté z Evropského fondu. IROP spravuje konkrétně Ministerstvo pro místní rozvoj. Prostřednictvím tohoto programu jsou podporovány různé druhy oblastí. Jednou z nich je Integrovaný záchranný systém, jehož hlavním cílem je posílit systém ochrany obyvatelstva. IROP dále podporuje oblasti, jako je infrastruktura ve zdravotnictví, eGovernment a kybernetická bezpečnost, ale i mnoho jiných (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023).

Samostatnou oblastí financování HZS je specifické **financování jednotek sborů dobrovolných hasičů**. Finanční prostředky jednotek dobrovolných hasičů jsou tvořeny výdaji obcí a dotacemi, které mohou poskytovat obcím kraje. Dalším zdrojem pro financování mohou být účelové investiční a neinvestiční dotace či různé dary (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023). Účelové investiční dotace jsou určeny např. na pořízení dopravního automobilu, cisternovou automobilovou stříkačku, pro výstavbu či rekonstrukci požárních zbrojnic. Účelové neinvestiční dotace slouží jako finanční podpora zejména na výdaje zabezpečení akceschopnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů konkrétní obce, na mzdové výdaje a jiné (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023).

2.7 Další finanční podpora HZS

Jak již bylo uvedeno v předchozím textu, je hlavním a nejdůležitějším zdrojem, ze kterého jsou čerpány finanční prostředky HZS v našich podmínkách, státní rozpočet České republiky. Avšak finanční podpora může být poskytnuta z různých zdrojů, např. formou dotací, příspěvků od krajů či obcí. Finanční podpora může přicházet i z dalších zdrojů.

Právě jedním z dalších možných zdrojů je také **Fond Evropské unie**, který poskytuje prostředky hasičskému sboru. Finanční podpora může být poskytnuta zejména na vybavení

hasičských stanic, na nejrůznější dopravní prostředky, na ochranné pomůcky, pro technická vybavení či různá školení, také pro výcvik hasičů, a dokonce i pro jiné důležité oblasti práce.

HZS získává finanční prostředky také z **Evropského fondu**, proto jej nelze pominout. Dle Pospíšila a Žufana (2019) je možno prostřednictvím tohoto fondu čerpat peněžní prostředky skrze jednotlivé operační programy, které jsou základním dokumentem finanční podpory obsahující např. informace o tom, kdo může žádat o dotaci apod (Vláda ČR, 2009-2023). Tímto fondem byl například v roce 2022 podpořen 700milionový projekt, který tak více posílil připravenost jednotek hasičského sboru k zásahům.

V oblasti mimořádných událostí je také čím dál aktuálnější potřeba reagovat i na zásahy způsobené změnou klimatu. I v našich podmínkách se s těmito změnami stále častěji setkáváme. S tím úzce souvisí například realizovaný projekt „Zvýšení připravenosti HZS ČR k řešení a řízení rizik způsobených změnou klimatu.“ Na tento projekt směřovalo více než 706 mil. Kč. a byl realizován v letech 2016 až 2019. Z této částky jednotky hasičského sboru získaly právě dotaci od Evropské unie ve výši 600 mil. Kč. Cílem projektu bylo především pořízení speciální techniky a věcných prostředků při mimořádných událostech. Díky finanční podpoře z fondů je tak lépe zajištěna připravenost hasičů na situace způsobené změnou klimatu. Hasiči takto získali nové cisterny i drony a další technické vybavení (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023).

Další důležitou finanční podporu poskytuje **Hasičský fond Nadace Agrofert**, jehož cílem je pomáhat různým jednotkám sboru, tedy profesionálním a dobrovolným hasičským sborům, dále také blízkým organizacím a sdružením. Finanční prostředky fondu pochází z prostředků Nadace Agrofert. Fond finančně přispívá zejména na různé projekty, přístroje, vybavení nebo různá zařízení. O příspěvek z tohoto fondu může maximálně jednou za rok žádat organizace dobrovolných hasičů, jednotka sborů dobrovolných hasičů nebo její zřizovatel/obec, sdružení, spolek či jiný typ hasičské organizace, která má hasičskou a záchranářskou práci, případně rozpočtová organizace (HZS ČR) či podniková organizace (HZSp) (Nadace Agrofert, 2016).

Z Hasičského fondu Nadace Agrofert lze například uhradit náklady na opravu, pořízení nebo renovaci techniky a vybavení, ale dále také třeba náklady na náklady spojené s hasičským sportem či hasičskými aktivitami pro děti a mládež (Nadace AGROFERT, 2016).

Jako jiný příklad financování HZS můžeme uvést třeba další finanční podporu pro HZS Jihomoravského kraje, kterou poskytuje **Nadace ČEZ**. Finanční prostředky jsou určeny na projekt „Vybavení místa a dekontaminace“. Z prostředků jsou pořizována různá vybavení, jako např. lehátka k odpočinku osob, které jsou zasažené mimořádnou událostí, ohříváče a LED

osvětlení do stanů, dále lůžkové stany a jiné vybavení. Hlavním cílem tohoto projektu bylo zvýšit připravenost HZS Jihomoravského kraje na jakékoliv mimořádné události. Za tímto účelem HZS získal 170 tis. Kč, a to na vybavení pro ochranu obyvatelstva (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023).

3 HZS Jihomoravského a Pardubického kraje

Praktická část předkládané bakalářské práce je zaměřena na efektivitu hospodaření hasičských záchranných sborů ve vybraných krajích. Hlavním cílem analytické části práce je tedy analýza hospodaření hasičských záchranných sborů ve vybraných krajích, kterými jsou kraj Jihomoravský a kraj Pardubický. Provedená analýza se blíže zaměřovala na sledování hospodaření HZS z krátkodobějšího hlediska, proto byl pro hodnocení hospodaření vybrán pětiletý časový úsek v rozmezí let 2018 až 2022.

Pro hlubší zkoumání této analýzy z hlediska hospodaření krajů je důležité věnovat pozornost jejich charakteristikám, které jsou důležitými ukazateli pro zkoumání jednotlivých příjmů a výdajů HZS vybraných krajů. Pro snadnější přehlednost je zde uvedena následující tabulka č. 2., která znázorňuje charakteristiky obou krajů.

Tabulka č. 2: Základní charakteristika krajů

Charakteristika	JMK	PK
Rozloha	7 188 km ²	4 519 km ²
Počet obyvatel k roku 2022	1 187 439	514 887
Počet obcí	573	451
Počet okresů	7	4
Plocha zalesnění v %	29,7	29,9
Plocha vodstva v %	2,9	4,4
Délka dálnic a silnic na území kraje v km	4 400	3 579
Délka želez. tratí na území kraje v km	778	581
Počet stanic HZS	26	15
Počet příslušníků HZS k roku 2022	997	512

Zdroj: Statistické ročenky, 2023, JMK, PK

Při komparaci hospodaření HZS Jihomoravského kraje a HZS Pardubického kraje je třeba brát v potaz, že Pardubický kraj má o 2 669 km² menší rozlohu, o 672 552 tisíc méně obyvatel, o 122 méně obcí a taktéž o 3 okresy méně než Jihomoravský kraj. Rovněž délka dálnic a silnic na území Jihomoravského kraje a délka železničních tratí je větší v Jihomoravském kraji. Taktéž i počet hasičských stanic je v Pardubickém kraji o 11 stanic méně než v kraji Jihomoravském.

Je třeba mít na paměti, že Jihomoravský kraj je z hlediska rozlohy o mnoho větší, tedy lze logicky odvodit, že i jeho další charakteristické ukazatele budou také větší oproti Pardubickému kraji. Na základě těchto údajů bude analýza více rozebrána, a to skrze jednotlivé příjmy a výdaje těchto dvou krajů, jehož finanční ukazatele budou odpovídat průměrným hodnotám pro lepší zhodnocení jejich hospodaření.

3.1 Typy zásahů HZS krajů

HZS krajů se neustále denně podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací v souvislosti s různými typy zásahů, ke kterým hasičské sbory vyjíždějí. Přehled průměrného počtu zásahů HZS Jihomoravského a Pardubického kraje dle typů událostí za časové období 2018-2022 je znázorněn v následující tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Průměrný počet událostí HZS krajů na počet stanic

	JIHOMORAVSKÝ KRAJ						PARDUBICKÝ KRAJ					
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Požáry	71	61	54	58	80	323	62	51	48	43	54	258
Dopravní nehody	96	93	79	87	96	451	104	97	87	88	81	458
Úniky nebezpečných látek	25	23	22	20	21	111	23	24	24	21	23	114
Technická pomoc	168	183	215	210	192	969	202	254	390	300	300	1 445
Plané poplachy	27	33	33	34	36	163	29	30	31	31	33	155
Ostatní mimořádné události	0	0	11	69	15	95	0	0	2	4	23	29
Celkem	387	393	413	478	441	2 112	420	456	581	486	515	2 458

Zdroj: Statistické ročenky HZS JMK, PK, 2018-2022

Z předkládaných dat z tabulky č. 3 lze uvést, že celkový počet událostí v Jihomoravském kraji v roce 2021 čítá 478 událostí. Velký vliv na to měl jednoznačně, dle Statistické ročenky HZS JMK (2021), nárůst počtu specifických aktivit a prací spojených s pandemií Covid 19. Dalším důvodem, proč byl v roce 2021 v JMK zaznamenán nejvyšší počet zásahů, byly výjezdy spojené s historicky nejsilnějším tornádem, které se na Jižní Moravě, na Břeclavsku a Hodonínsku objevilo a přineslo s sebou řadu nutných zásahů (Hasičský záchranný sbor ČR, 2023). Dle Českého rozhlasu (2023) tornádo způsobilo škodu v hodnotě 15 mld. Kč. V Pardubickém kraji byl největší průměrný počet událostí v roce 2020. Tento rok vykazuje celkem 581 událostí, což lze považovat za největší nárůst všech událostí, uvedené v tabulce č. 3. Zvýšený počet událostí v PK velmi ovlivňovala způsobená pandemie Covid 19, stejně tak jako je tomu u JMK. Největší událostí v PK za rok 2020 dle Hasičského záchranného sboru ČR

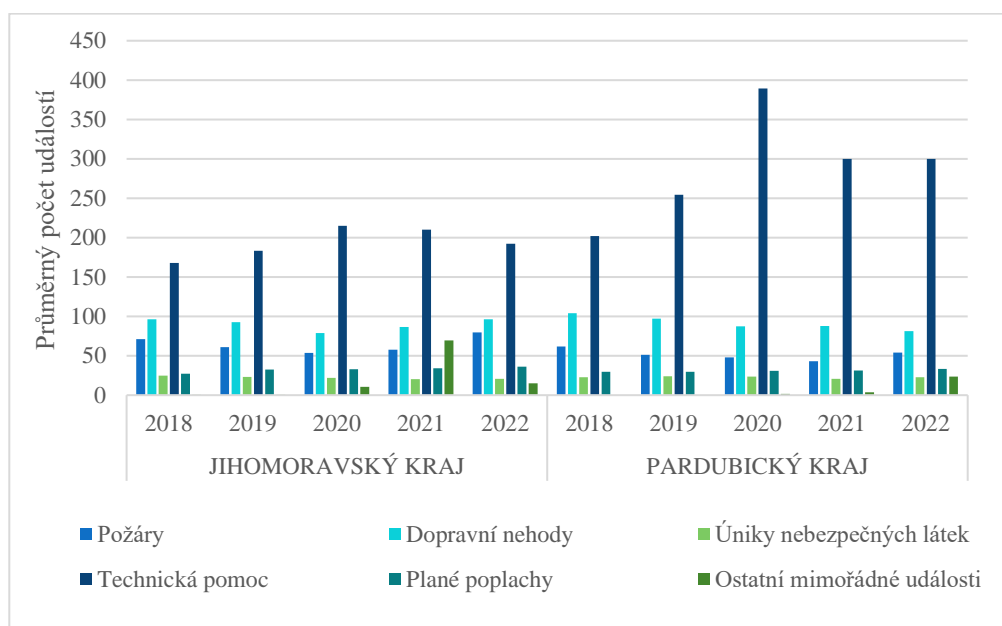
(2023) byl evidován požár v průmyslovém objektu v Lanškrouně, který způsobil škodu v hodnotě 5 mil. Kč.

Nejvyšší počet výjezdů v Jihomoravském kraji za období 2018-2022 se týkal především technické pomoci s celkovým průměrným počtem 969 událostí. Poté na druhém místě, největší průměrný počet událostí tvořilo 451 dopravních nehod. Dále požáry čítaly celkem v průměru 323 událostí. Nejméně se pak vyjíždělo k zásahům, jako jsou plané poplachy s celkovým průměrným počtem 163 událostí, únik nebezpečných látek s celkovým průměrným počtem 111 událostí. A v poslední řadě ostatní mimořádné události, které čítaly celkový průměrný počet 95 událostí.

Co se týče Pardubického kraje, je z dané tabulky č. 3 patrné, že největší počet výjezdů za období 2018-2022 byl především k technické pomoci vykazující celkový průměrný počet 1 445 událostí. Stejně tak, jak je tomu u Jihomoravského kraje, na druhém místě se řadí s největším průměrným počtem událostí dopravní nehody, které čítaly celkem 458 událostí. Taktéž na třetím místě byl zaznamenán nejvyšší počet výjezdů k požárům, které vykazovaly celkový průměrný počet 258 událostí. Dále pak méně časté výjezdy se týkaly planých poplachů s celkovým průměrným počtem 155 událostí. K dalším méně častým výjezdům se řadí úniky nebezpečných látek, vykazující celkový průměrný počet 114 událostí. V poslední řadě, nejmenší průměrný počet výjezdů se týkal ostatních mimořádných událostí s celkovým počtem 29 událostí.

Pro lepší přehlednost je zde znázorněn následující graf č. 1, který ilustruje průměrný počet událostí na počet stanic obou krajů.

Graf č. 1: Průměrný počet událostí HZS krajů na počet stanic

Zdroj: Statistické ročenky HZS JMK, PK, 2018-2022

3.2 Technika HZS krajů

HZS krajů používá různé typy vozidel k určitým typům událostí. K zásahům, jako jsou technické pomoci, HZS využívá např. hasičské automobily s nástavbou pro technické zásahy, žebříkové automobily, sloužící k zajištění výškové přístupové techniky, dále terénní vozidla a jiná vozidla pro technické zásahy. Co se týká vodních zásahů, HZS používají čluny či požární lodě, která jsou určeny pro záchranu osob a zvířat. K dopravním nehodám jsou využívány veškeré hasičské automobily, jež jsou vybaveny např. hasicím vybavením, zářivými majáky a dalším vybavením pro poskytování první pomoci. K zásahům týkajícím se požárů je používána technika, jako jsou hasičské automobily s nástavbou pro požáry. V případě zásahů v souvislosti s úniky nebezpečných látek jsou využívána zejména taková vozidla, která jsou vybavena speciálním vybavením pro detekci či ošetřování nebezpečných látek apod.

Přesný početní stav používané požární techniky HZS krajů je uveden v následující tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Technika HZS krajů

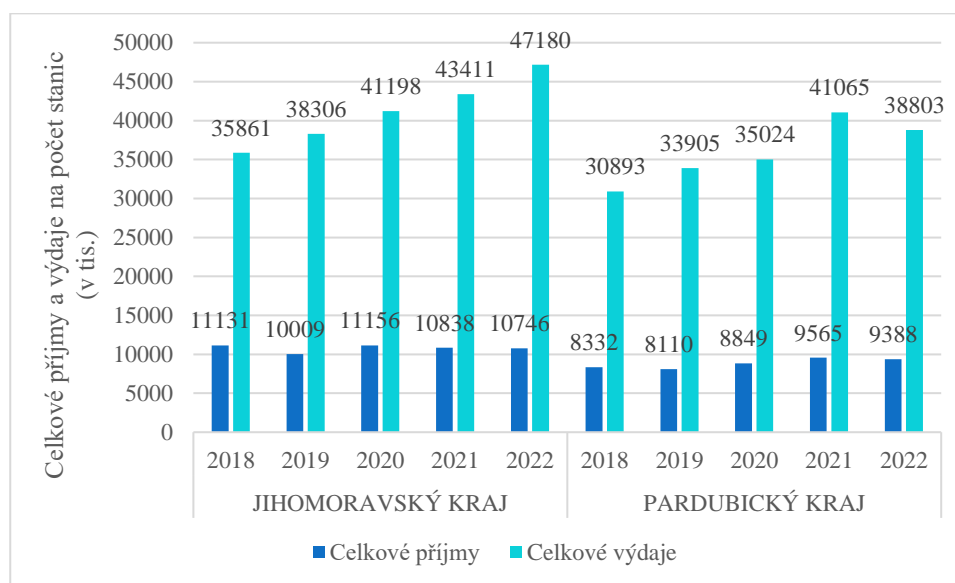
Požární technika	Početní stav – JMK	Početní stav – PK
Cisternová automobilová stříkačka	68	36
Rychlý zásahový automobil	7	1
Protiplynový automobil	1	3
Automobilový žebřík	16	11
Velitelský automobil	45	12
Vyšetřovací automobil	8	2
Plynový automobil	1	1
Vyprošťovací automobil	5	4
Evakuační autobus	2	1
Osobní automobil	77	5
Lod', člun s motorovým pohonem	21	2
Kontejnerový automobil	21	4
Technický automobil	10	2

Zdroj: Zpráva o PO JMK, 2022, HZS ČR, 2023

4 Hospodaření HZS krajů

Hospodaření hasičského sboru je spojeno s řízením finančních prostředků a zdrojů, které jsou přiděleny HZS na úrovni krajů. Hospodaření je tedy důležitým procesem, zajišťujícím, že finanční prostředky jsou využívány efektivně a transparentně. Nyní je třeba nahlédnout do hospodaření HZS. Přehled výše celkových příjmů a výdajů HZS krajů za období 2018-2022 na počet stanic je uveden v následujícím grafu č. 2.

Graf č. 2: Přehled celkových příjmů a výdajů HZS krajů na počet stanic

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Příslušný graf č. 2 ilustruje celkové příjmy a výdaje hasičských sborů krajů, a lze si povšimnout, že oba kraje HZS vykazují za období 2018-2022 ztrátu, tedy v každém roce výdaje převyšují příjmy. Vzhledem k tomu, že HZS je organizace státní správy, je zcela běžné, že výsledkem jejich hospodaření za daný rok je ztráta, neboť se jedná o organizace, jejichž smyslem, tedy hlavním účelem není dosahování zisku, ale především poskytování veřejných služeb a statků. Primárním cílem je zabezpečit ochranu obyvatelstva (Monitor Státní pokladny, 2023). Vzniklá ztráta je hrazena ze státního rozpočtu, tudíž jsou výdaje pokryty z veřejných prostředků a není nutné, aby příjmy HZS byly vyšší než výdaje. Ovšem HZS k tomu musí přistupovat transparentně a odpovědně. Dalším způsobem, kdo může vzniklou ztrátu hradit, je např. obec a kraj. Další veřejná podpora může být ve formě různých dotací, darů apod.

Z hlediska zvýšených výdajů HZS může mít přímý dopad na občany v souvislosti s platbou vyšších poplatků či plateb za poskytované služby, tedy obecně to může mít vliv na veřejné finance či veřejné služby.

Konkrétní výše jednotlivých příjmů a výdajů HZS krajů za období 2018-2022 jsou uvedeny v následujících tabulkách č. 5, 6, 7 a 8, které mimo to ilustrují, kolik tyto příjmy a výdaje tvoří podíl na celkových příjmech a celkových výdajích. Hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 5: Přehled výše příjmů HZS JMK

JIHOMORAVSKÝ KRAJ							
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových příjmech
Daňové příjmy	148 650	160 750	173 120	182 730	182 290	847 540	60,50 %
Nedaňové příjmy	41 880	39 350	39 970	36 480	39 360	197 040	14,07 %
Kapitálové příjmy	22 440	1 730	1 460	6 300	1 250	33 180	2,37 %
Přijaté transfery	76 430	58 400	75 500	56 290	56 490	323 110	23,06 %
Příjmy celkem	289 400	260 230	290 050	281 800	279 390	1 400 870	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

V příslušné tabulce č. 5 tvoří největší podíl na celkových příjmech daňové příjmy, do kterých patří povinné pojistné zahrnující pojistné na důchodové pojištění od zaměstnavatelů, pojistné od zaměstnanců apod. Jak si lze povšimnout z uvedené tabulky č. 5, tak tyto daňové příjmy se od roku 2018 až do roku 2022 zvyšovaly, kromě roku 2022. Jestliže se daňové příjmy zvyšují, HZS může očekávat zvýšení finančních prostředků, tedy bude mít více peněžních prostředků na nákup vybavení, údržbu, techniku aj. Nejvyšší růst se projevil za rok 2021, a to s částkou 182 730 tis. Kč. Z hlediska výdajů je zde zřehledněna následující tabulka č. 6, jejíž hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 6: Přehled výše výdajů HZS JMK

JIHOMORAVSKÝ KRAJ							
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových výdajích
Běžné výdaje	833 450	890 120	971 400	1 000 000	1 050 000	4 744 970	88,61 %
Kapitálové výdaje	98 940	105 840	99 750	128 680	176 680	609 890	11,39 %
Výdaje celkem	932 390	995 960	1 071 150	1 228 680	1 226 680	5 354 860	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z uvedené tabulky č. 6 zauímají největší podíl na celkových výdajích běžné výdaje, které zahrnují výdaje na platy (zaměstnanců ve služebním poměru a zaměstnanců v pracovním poměru), dále výdaje na neinvestiční nákupy (výdaje na nákup materiálu, nákup vody, paliv a energie, výdaje na nákup služeb apod.). Běžné výdaje dále tvoří neinvestiční transfery (sociální dávky a náhrady placené fyzickým osobám). Největší nárůst u běžných výdajů se jevil za rok 2022, to může být způsobeno mnoha faktory. Jedním z nich jsou např. náklady na personál. HZS potřebuje dostatek kvalifikovaných hasičů pro zajištění poskytování služeb obyvatelstvu. Dalším faktorem je zejména zvyšování platů zaměstnanců, náklady na pohonné hmoty apod. Co se týče výše příjmů, zřehledňuje následující tabulka č. 7, jejíž hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 7: Přehled výše příjmů HZS PK

	PARDUBICKÝ KRAJ						
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových příjmech
Daňové příjmy	77 860	83 120	90 090	94 390	93 990	439 450	66,22 %
Nedaňové příjmy	14 990	15 420	15 790	13 060	13 850	73 110	11,02 %
Kapitálové příjmy	20	90	90	110	50	360	0,05 %
Přijaté transfery	32 110	23 020	26 760	35 910	32 930	150 730	22,71 %
Příjmy celkem	124 980	121 650	132 730	143 470	140 820	663 650	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z uvedené tabulky č. 7 vyplývá, že největší podíl na celkových příjmech tvoří daňové příjmy, stejně tak jak je tomu u HZS JMK. Z tabulky č. 7 si lze povšimnout, že daňové příjmy u HZS PK tvořily o 5 procent bodů více než u HZS JMK v uvedené tabulce č. 5, což může být způsobeno např. odlišností ekonomických podmínek či ekonomickým vývojem v krajích.

K největšímu nárůstu daňových příjmů za období 2018-2022 došlo v roce 2021. V tomto stejném období byl také největší nárůst daňových příjmů u HZS JMK. Kromě toho u HZS JMK se tyto příjmy za období 2018-2021 zvyšovaly a poté v roce 2022 došlo k poklesu, a stejně je tomu tak u HZS PK. Snížení daňových příjmů může být způsobeno např. změnou daňových sazeb, tedy jejich snížením, dalším důvodem mohou být daňové úlevy, slevy. Cílem těchto opatření je podpora hospodářského růstu, což může vést ke snížení příjmů HZS. Přehled výše výdajů je uveden v následující tabulce č. 8, jejichž hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 8: Přehled výše výdajů HZS PK

	PARDUBICKÝ KRAJ						
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových výdajích
Běžné výdaje	434 770	461 000	498 300	505 030	536 510	2 435 610	90,36 %
Kapitálové výdaje	28 630	47 570	27 060	110 950	45 540	259 750	9,64 %
Výdaje celkem	463 400	508 570	525 360	615 980	582 050	2 695 360	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z tabulky č. 8 lze zhodnotit, že největší podíl na celkových výdajích zaujímaly taktéž jako u HZS JMK běžné výdaje, které tvořily pouze o 1 procent bodu více než u HZS JMK. K největšímu růstu běžných výdajů došlo v roce 2022, což mohlo být způsobeno zvyšováním zaměstnanců, na nichž jsou spojeny náklady na jejich platy. Jak je v tabulce č. 3 uvedeno (z hlediska typu a počtu událostí), lze konstatovat, že více zásahů bylo evidováno v PK. Jedná se o dopravní nehody, bylo také vykázáno více zásahů v souvislosti s únikem nebezpečných látek, a taktéž i technických pomocí bylo zaznamenáno více v PK než v JMK. Zvýšený počet zásahů s sebou nese vyšší náklady na vybavení, pohonné hmoty, energie, nákup materiálu, jako např. ochranné prostředky apod.

Jak již bylo specifikováno výše, v druhé kapitole teoretické části práce týkající se financování HZS, je důležité, vzhledem ke skutečnosti, že příjmy HZS krajů jsou stanoveny zákonem, který se vztahuje k financování HZS, a nelze je proto dopředu ovlivnit, zaměřit se především na výdaje. Ty je možné nějakým způsobem dopředu odhadnout, hledat v nich úspory a snažit se hospodařit co nejefektivněji. Nyní bude věnována pozornost analýze běžných výdajů.

4.1 Analýza běžných výdajů

Běžné výdaje HZS krajů zahrnují následovné položky, které jsou uvedeny v přehledové tabulce č. 9 a 10. Hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 9: Přehled běžných výdajů HZS JMK

	JIHOMORAVSKÝ KRAJ						
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových běžných výdajích
Výdaje na platy	675 980	738 690	800 690	820 950	855 180	3 891 490	82,03 %
Neinvestiční nákupy	139 580	125 740	147 130	147 420	160 940	720 810	15,19 %
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	7 580	14 630	11 610	19 550	20 240	73 610	1,55 %
Transfery mezi fondy téže osoby a platby daní	10 080	11 050	11 970	12 310	12 830	58 240	1,23 %
Běžné výdaje celkem	833 220	890 110	971 400	1 000 230	1 049 190	4 744 150	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z příslušné tabulky č. 9 lze uvést, že mezi nejnákladnější položku v běžných výdajích patří výdaje na platy, což vykazuje i poslední sloupec s podílovými hodnotami. Do výdajů na platy spadají platy zaměstnanců bezpečnostních sborů ve služebním poměru, kterými jsou dle Hasičského záchranného sboru ČR (2023) příslušníci, tedy profesionální jednotky a dále sem spadají platy zaměstnanců v pracovním poměru, kterými jsou občanští zaměstnanci. Jedná se např. o administrativní pracovníky či zaměstnance v oblasti servisní údržby apod. Dále výdaje na platy tvoří povinné a zákonné pojistné placené zaměstnavatelem a ostatní výdaje za provedenou práci. Z uvedené tabulky č. 9 lze posoudit, že výdaje na platy se za období 2018-2022 stále zvyšovaly. To může být způsobeno jednak zvyšováním počtu zaměstnanců, a jednak zvyšováním jejich platů.

Přehled běžných výdajů HZS PK je uveden v následující tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Přehled běžných výdajů HZS PK

	PARDUBICKÝ KRAJ						
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových běžných výdajích
Výdaje na platy	353 250	384 540	415 910	424 080	438 890	2 016 670	82,03 %
Neinvestiční nákupy	71 910	61 950	68 380	69 640	79 440	351 320	15,19 %
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	2 790	8 780	7 790	5 000	11 570	35 930	1,55 %
Transfery mezi fondy téže osoby a platby daní	5 280	5 740	6 220	6 320	6 610	301 70	1,23 %
Běžné výdaje celkem	433 230	461 010	498 300	505 040	536 510	2 434 090	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z předkládaných dat v tabulce č. 10 vyplývá, že největší podíl na celkových běžných výdajích tvoří opět výdaje na platy, a to pouze o 1 procent bodu více než HZS JMK. Taktéž tyto výdaje stejně jako u HZS JMK za sledované období 2018-2022 se zvyšovaly.

Jak tedy plyne ze zjištěných dat z tabulek č. 9 a 10, HZS obou krajů nejvíce alokují své finanční prostředky na platy. Aby bylo možno lépe konkretizovat konkrétní výše na platy, je třeba nahlédnout na počet celkových zaměstnanců hasičského sboru. Přehled počtu personálu HZS krajů na počet stanic je uveden v následující tabulce č. 11, která také znázorňuje počet s absolutními hodnotami.

Tabulka č. 11: Počet personálu HZS krajů

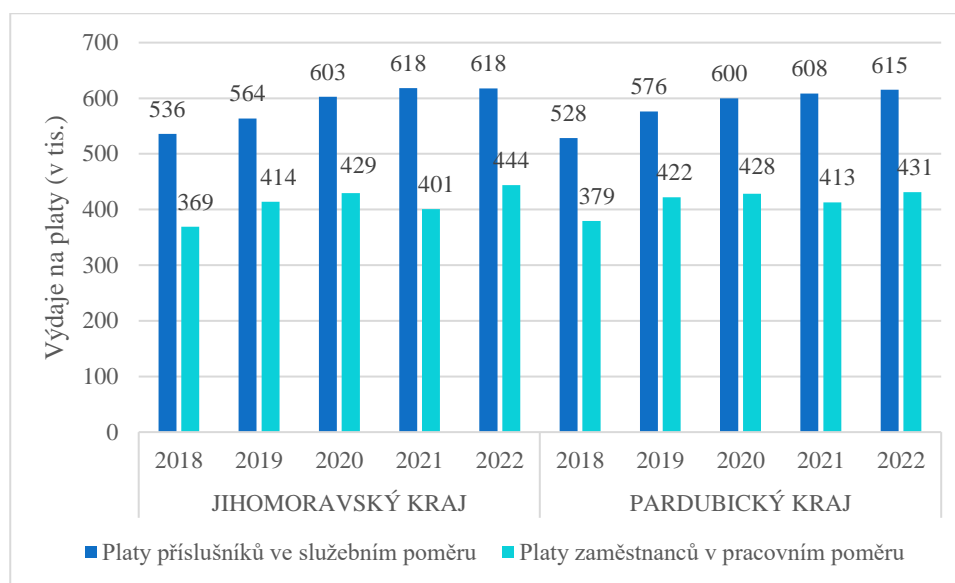
	JIHOMORAVSKÝ KRAJ					PARDUBICKÝ KRAJ				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Příslušníci ve služebním poměru (na počet stanic)	34,6	36,1	36,7	36,8	38,3	31,9	31,9	33,2	33,3	34,1
Občanští zaměstnanci v pracovním poměru (na počet stanic)	2,1	2,1	2,0	2,1	2,1	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9
Příslušníci ve služebním poměru (v absolutních hodnotách)	900	938	955	957	997	478	478	498	500	512
Občanští zaměstnanci v pracovním poměru (v absolutních hodnotách)	55	54	51	54	54	27	27	27	28	29

Zdroj: Roční zpráva o stavu PO JMK, PK, 2018-2022

Z tabulky č. 11 vyplývá, že počet příslušníků ve služebním poměru se za období 2018-2022 zvyšoval, zatím co o občanských zaměstnancích se totéž říci nedá. U HZS obou krajů se počet občanských zaměstnanců v pracovním poměru pohyboval okolo střední průměrné hodnoty 2. Za posledních pět let, tedy v období 2018-2022 bylo u HZS JMK přijato celkem 97 příslušníků a 1 občanský zaměstnanec. U HZS PK bylo za období 2018-2022 celkem přijato 34 příslušníků a 2 občanští zaměstnanci.

Jak bylo již řečeno, největší podíl na celkových běžných výdajích zaujímají výdaje na platy, jejich výše je znázorněna v následujícím grafu č. 3.

**Graf č. 3: Přehled výše výdajů na platy příslušníků a zaměstnanců HZS krajů
na počet zaměstnanců**

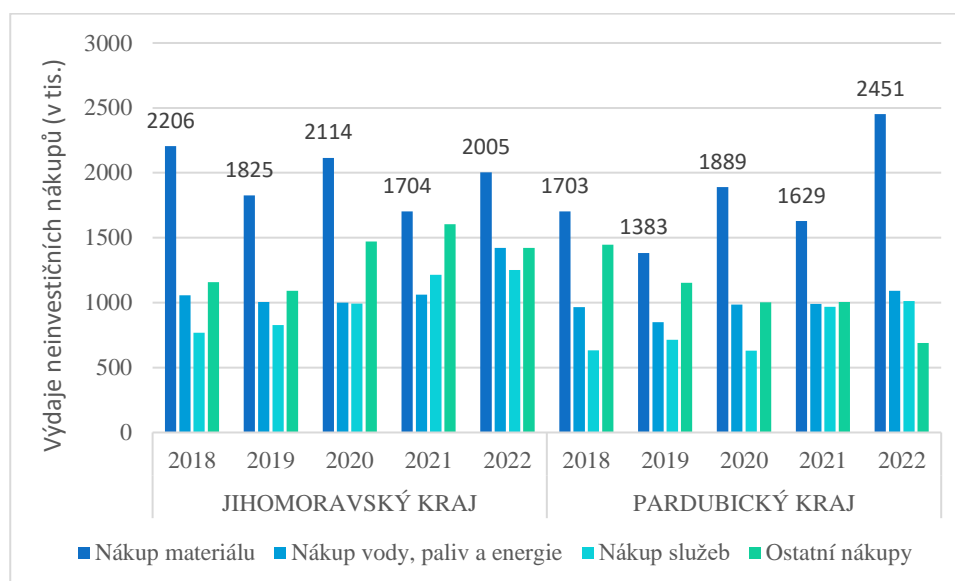

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z výše uvedeného grafu č. 3 lze zhodnotit, že výdaje na platy všech příslušníků ve služebním poměru HZS obou krajů jsou větší než výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru, což je způsobeno větším počtem příslušníků než občanských zaměstnanců, jak je výše uvedeno v tabulce č. 11. Dle údajů Roční zprávy o stavu PO (2018-2022) i průměrné měsíční platy příslušníků HZS za období 2018-2022 stále rostly. Tedy lze konstatovat, že zvyšující se výdaje na platy mohou být způsobeny zejména zvyšováním měsíčních platů příslušníků.

Další velmi nákladovou položku z hlediska běžných výdajů HZS krajů tvoří kromě výdajů na platy výdaje na neinvestiční nákupy, což vyplývá již z výše uvedených tabulek č. 9 a 10. Tyto výdaje na neinvestiční nákupy zahrnují několik výdajových položek, které jsou pro lepší přehlednost uvedeny v následujícím grafu č. 4. Tento graf ilustruje, na co nejvíce HZS vynakládá své peněžní prostředky z hlediska neinvestičních nákupů.

Graf č. 4: Přehled výdajů neinvestičních nákupů HZS krajů na počet stanic

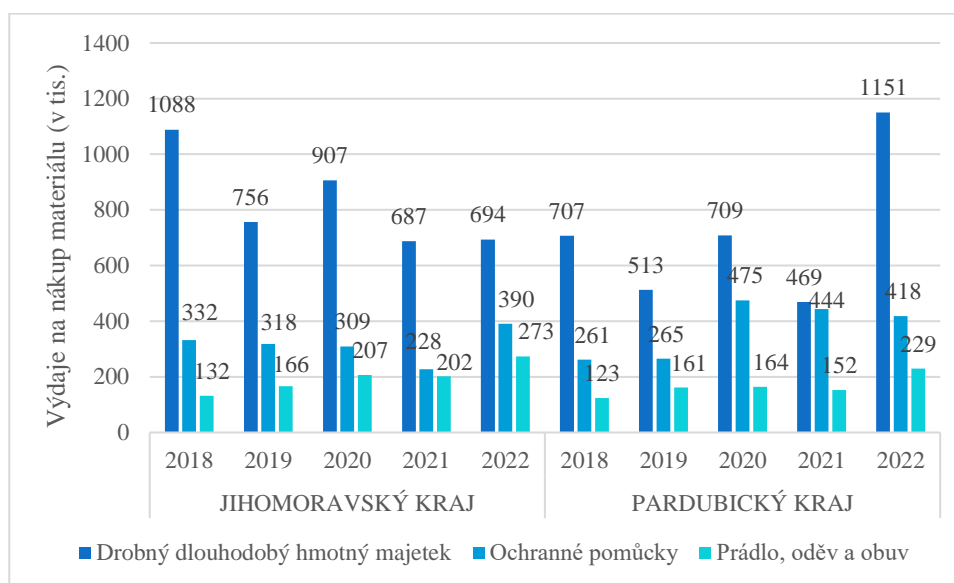
Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z výše uvedeného grafu č. 4 vyplývá, že nejvíce z neinvestičních nákladů HZS obou krajů za období 2018-2022 jde na nákup materiálu. Z grafu č. 4 si lze povšimnout, že největší výdaje na nákup materiálu za období 2018-2022 se projevil u HZS PK v roce 2022. To je obecně způsobeno zejména zvýšením počtu zásahů, což může vést k vyššímu využití a opotřebení materiálů.

V roce 2022 byly dle Roční zprávy PO (2022), zakoupeny např. dýchací přístroje, obličejové masky. Dále v tomto roce byla provedena obměna a doplňování požárních stanic HZS PK věcnými prostředky, zejména pro práci nad volnou hloubkou a ve výšce. Mimo to ještě probíhala obnova a doplnění potápěčského materiálu. Do výbavy HZS PK byl také nově zařazen materiál sloužící pro nouzové zabezpečení konstrukcí, a to pro každou hasičskou stanicí. U HZS JMK se jevil za období 2018-2022 největší nárůst výdajů na nákup materiálu v roce 2018, ve kterém bylo dokončeno vybavení příslušníků ochrannými maskami, dále byly pořízeny tlakové láhve, měřicí stolice, bezpečnostní ventily, vysokotlakový kompresor atd.

Největší nákladové položky ve výdajích na nákup materiálu zahrnují výdaje, které jsou zpřehledněny v následujícím grafu č. 5. Ten ilustruje, na jaký konkrétně materiál byly vynaloženy peněžní prostředky HZS krajů.

Graf č. 5: Přehled výdajů na nákup materiálu HZS krajů na počet stanic

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z uvedeného grafu č. 5 si lze povšimnout, že největší výdaje tvořily zejména výdaje na nákup drobného dlouhodobého hmotného majetku, pod kterým si lze představit např. hasicí přístroje, komunikační technologie, různé nářadí, zdravotnické vybavení apod. Největší nárůst na výdaje drobného majetku se projevil u HZS PK v roce 2022. V tomto roce byly vylepšeny komunikační sítě, kde došlo k obměně technologie umožňující zrychlení a také zkvalitnění komunikace mezi jednotlivými prvky, nasazen byl také nový systém pro provoz bezdrátové WiFi sítě. Z hlediska technických zařízení, byly vybudovány nové varovací systémy. Dále proběhla výměna všech testovacích počítačů, zejména pro potřeby psychologického pracoviště. Potom také došlo k výměně telefonních technologií a obměně výjezdových tabletů ve vozidlech.

Co se týče největšího nárůstu výdajů na nákup drobného dlouhodobého hmotného majetku u HZS JMK, se jevil v roce 2018. V tomto roce byly pořízeny bezpečnostní ventily na tlakové láhve, byly provedeny úpravy vysokotlakových rozvodů vzduchu a zařízení na plnění tlakových lahví. Dále byly pořízeny detekční přístroje, kontrolní přístroje na měření vlhkosti vzduchu. Co se týče komunikačních zařízení, tak byly zakoupeny nové USB tokeny, které slouží pro vytváření elektronických podpisů, byly také nakoupeny analogové radiostanice, které jsou určeny do výbušného prostředí. Dále bude věnována pozornost analýze kapitálových výdajů, což je rozebráno v následující podkapitole.

4.2 Analýza kapitálových výdajů

Kapitálové výdaje HZS krajů zahrnují následovně položky, které jsou uvedeny v přehledové tabulce č. 12 a 13. Hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 12: Přehled kapitálových výdajů HZS JMK

	JIHOMORAVSKÝ KRAJ						Podíl celkových kapitálových výdajů
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	
Investiční nákupy	89 860	95 920	88 330	126 410	138 760	539 280	88,42 %
Investiční transfery	8 980	9 860	11 410	2 240	37 910	70 400	11,54 %
Ostatní investiční výdaje	104	69	4	33	4	214	0,04 %
Kapitálové výdaje celkem	98 944	105 849	99 744	128 683	176 674	609 895	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z výše uvedené tabulky č. 12 lze uvést, že největší podíl celkových kapitálových výdajů zaujímají investiční nákupy, u kterých se jevil největší růst v roce 2022. Důvodem, proč investiční nákupy tvoří největší podíl celkových kapitálových výdajů, je zejména pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Tedy je to způsobeno, jak nákupem dlouhodobého majetku, tak navýšením investičních transferů. HZS své finanční prostředky investuje především do nákupu nových vozidel, strojů a různých zařízení. Dále také HZS neustále investuje do budov, staveb apod. Vzhledem k tomu, že kapitálové výdaje HZS PK zahrnují pouze investiční nákupy, tak nelze odvodit, obdobně jak to šlo u HZS JMK, podílové hodnoty výdajů. Přehled výše kapitálových výdajů HZS PK, tedy pouze investičních nákupů je uveden v následující tabulce č. 13. Hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 13: Přehled kapitálových výdajů HZS PK

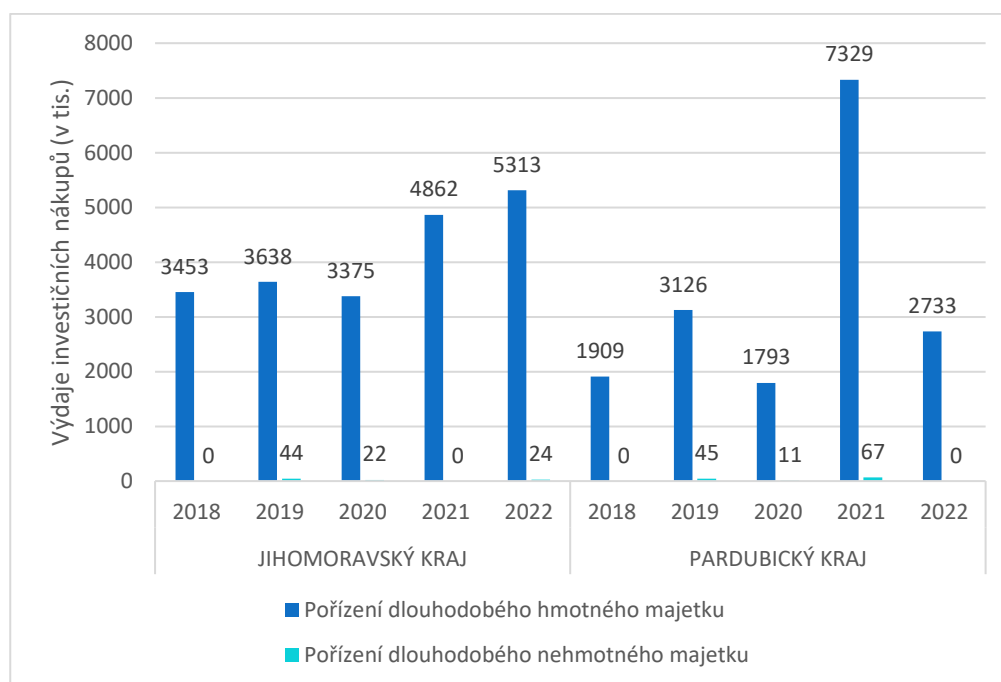
	PARDUBICKÝ KRAJ					
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Investiční nákupy	28 630	47 570	27 060	110 950	41 000	255 210

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z uvedené tabulky č. 13 si lze povšimnout, že investiční nákupy nejvíce vzrostly v roce 2021. Důvodem jejich zvýšení je obdobný jako u HZS JMK, tedy pořizování dlouhodobého majetku, jako např. nákup nových zařízení, nových vozidel

Jak tedy již plyne z následujících tabulek č. 12 a 13, HZS krajů nejvíce investoval do investičních nákupů, proto jim bude následně věnována pozornost. Investiční nákupy zahrnují pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Do čeho HZS krajů více investují, zřehledňuje následující graf č. 6.

Graf č. 6: Přehled výdajů investičních nákupů HZS krajů na počet stanic

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z uvedeného grafu č. 6 lze říct, že HZS krajů nejvíce investovaly především do pořizování dlouhodobého hmotného majetku. Největší růst se projevil u HZS PK v roce 2021, a to z hlediska obou krajů. To mohlo být způsobeno např. modernizací vybavení, budov, techniky, nových zařízení atd. Dle Roční zprávy PO PK (2021), byl v roce 2021 v PK na stanici Svitavy pořízen výkonný vysokotlakový kompresor pro plnění vzduchových tlakových lahví. Byly také kompletně zrekonstruovány provozní prostory chemické služby na požární stanici Litomyšl a Moravská Třebová. V roce 2021 byla požární stanice Chrudim vybavena programovatelnou profesionální pračkou a také sušičkou sloužící k údržbě ochranných prostředků. Dále byly v PK v roce 2021 pořízeny dvě cisternové automobilové stříkačky CAS 20, jeden automobilový žebřík a čtyři velitelská vozidla. Co se týče HZS JMK, největší výdaj

pořízení dlouhodobého majetku se projevil v roce 2022. HZS JMK v tomto roce nakoupil nová vozidla, jednalo se např. o nákup nových cisteren, čtyřkolky, které slouží pro mimořádné události v těžkém terénu. Dále byly pořízeny velitelské automobily, lodní přívěsy. Ze všech pořízených investic tvořil největší položku zejména nákup nových cisteren.

Z výše uvedeného grafu č. 6 si také lze povšimnout, že u HZS JMK v roce 2018 a 2021 nejsou uvedeny žádaná data výdajů na pořízení dlouhodobého nehmotného majetku a u HZS PK v roce 2018 a 2022, to proto, že nevykazovaly žádné výdaje. HZS krajů tedy neinvestoval žádné finanční prostředky do pořizování dlouhodobého nehmotného majetku, pod které spadá např. programové vybavení. Lze tedy zhodnotit, že HZS krajů investoval především do vybavení, nákupu zařízení, nových vozidel, které jsou zcela nezbytně nutné pro zajišťování služeb obyvatelstvu namísto investování do programového vybavení.

Do oblasti pořizování dlouhodobého hmotného majetku, do kterého HZS krajů nejvíce investují, spadají mimo jiné následovně výdajové položky, které jsou uvedeny v následující tabulce č 14. Hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 14: Přehled konkrétních výdajů z hlediska pořizování dlouhodobého hmotného majetku HZS JMK

JIHOMORAVSKÝ KRAJ							
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových výdajích na pořízení DHM
Dopravní prostředky	35 250	29 870	50 740	68 530	41 620	226 010	42,17 %
Budovy, haly a stavby	32 590	43 110	20 900	40 850	88 040	225 490	42,07 %
Stroje, přístroje a zařízení	20 730	20 770	12 060	14 220	6 670	74 450	13,89 %
Výpočetní technika	744	603	4 050	2 810	1 830	10 037	1,87 %
Celkem výdaje na pořízení DHM	89 314	94 353	87 750	126 410	138 160	535 987	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z výše uvedené tabulky č. 14 vyplývá, že mezi největší výdaje v souvislosti s pořizováním dlouhodobého hmotného majetku patří dopravní prostředky a dále budovy, haly a stavby, které představují stejný podíl jako výdaje na dopravní prostředky. Tyto výdaje nejvíce vzrostly za rok 2021. Důvodem jejich zvýšení bylo zejména investování do nových vozidel. HZS JMK v roce 2021 pořídil cisternu, kontejner kombinovaný hasicí, automobilový nosič kontejnerů, dále velitelský automobil, automobilový žebřík, osobní automobil aj.

Nejvíce nákladovou položkou bylo zejména pořízení nové cisterny v hodnotě 14 827 824 Kč. Stejný podíl na celkových výdajích pořizovaného dlouhodobého hmotného majetku dále tvořily výdaje na budovy, haly a stavby, jejichž největší nárůst byl projeven v roce 2022.

Přehled výše výdajů na pořizování dlouhodobého hmotného majetku HZS PK je uveden v následující tabulce č. 15. Hodnoty jsou uvedeny v tisících.

Tabulka č. 15: Přehled konkrétních výdajů z hlediska pořizování dlouhodobého hmotného majetku HZS PK

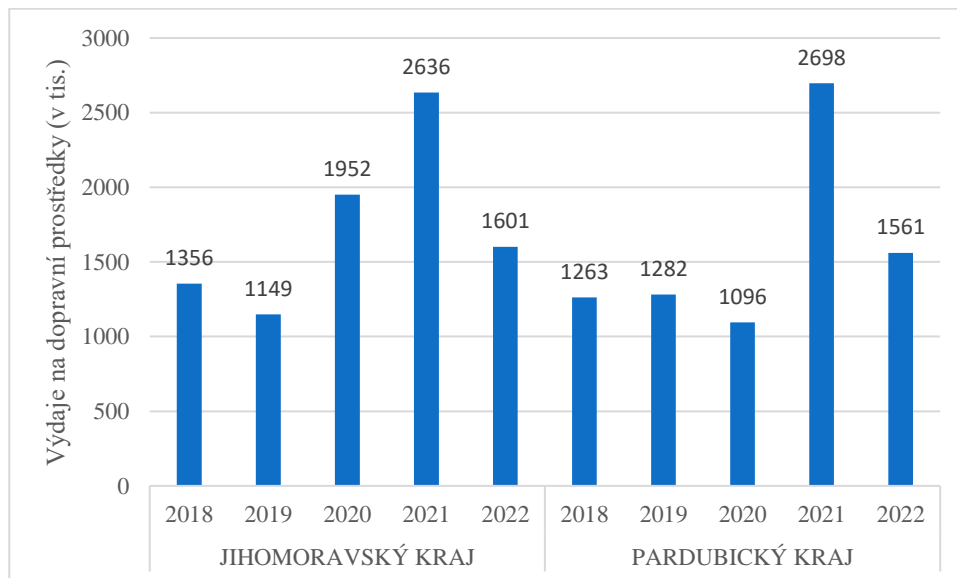
PARDUBICKÝ KRAJ							
	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem	Podíl na celkových výdajích na pořízení DHM
Dopravní prostředky	18 950	19 230	16 440	40 470	23 420	118 510	46,78 %
Budovy, haly a stavby	2 200	24 030	1 870	6 0420	10 980	99 500	39,27 %
Stroje, přístroje a zařízení	5 290	3 050	4 010	4 740	5 370	22 460	8,87 %
Výpočetní technika	2 190	576	4 580	4 300	1 230	12 876	5,08 %
Celkem výdaje na pořízení DHM	28 630	46 886	26 900	109 930	41 000	253 346	100,00 %

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

Z příslušné tabulky č. 15 zaujímají největší podíl výdajů na celkových výdajích na pořízení dlouhodobého hmotného majetku především výdaje na dopravní prostředky, stejně jako u HZS JMK. HZS nejvíce investoval své peněžní prostředky do hasičských vozidel, a to konkrétně v roce 2021. V tomto roce byly pořízeny dvě technické cisternové automobilové stříkačky, jeden automobilový žebřík, čtyři velitelská vozidla, dále byla také pořízena dvě vozidla Škoda Scala. Nejvíce nákladovou položkou bylo pořízení cisternových automobilových stříkaček.

Aby bylo možno srovnat výdaje HZS krajů na dopravních prostředcích, které u HZS JMK A PK činily nejvíce, je třeba uvést graf, který představuje uvedené hodnoty na počet stanic HZS krajů. Konkrétní výše jejich výdajů je znázorněna v následujícím grafu č. 7.

Graf č. 7: Přehled výdajů na dopravní prostředky HZS krajů na počet stanic

Zdroj: Monitor Státní pokladny, 2023

5 Zhodnocení analýzy a návrhy na zlepšení hospodaření

Poslední kapitola se bude věnovat celkovému vyhodnocení zkoumané analýzy hospodaření HZS Jihomoravského a Pardubického kraje za sledované období pěti let, a to v rozmezí 2018-2022. Veškeré zkoumané ukazatele, které byly porovnávány mezi kraji, byly přepočteny jako průměrné ukazatele na počet stanic HZS krajů.

Z hlediska celkových událostí a typů zásahů, lze na základě výsledků konstatovat, že nejvíce událostí bylo zaznamenáno u technických pomocí u obou HZS krajů. Největší nárůst v oblasti technických pomocí lze sledovat zejména mezi roky 2019-2020. Hlavním důvodem tohoto nárůstu může být pandemie Covid 19, kdy byl HZS zapojen do implementace různých opatření v souvislosti s dodáváním ochranných prostředků apod. Celkově bylo více různých událostí, kterými se HZS zabývaly, u HZS PK, a to v počtu 581 událostí. U HZS JK proběhlo ve sledovaném období o 103 událostí méně, přesně 478 událostí. Mimo jiné je také třeba věnovat pozornost planým poplachům, kterých každoročně mnoho přibývá. Zvýšené plané poplavy s sebou však nesou obrovské náklady a každý výjezd stojí mnoho peněz. Náklady mohou být např. na pohonné hmoty, údržbu veškerých vozidel, zdravotnické služby a jiné. S ohledem na tuto skutečnost, by bylo vhodné zvážit, jak těmto výjezdům zamezit. Proto je třeba pracovat s veřejností. Vzdělávání veřejnosti přispívá ke snížení počtu zbytečných výjezdů. Může rovněž pomoci snížit počet zlomyslných volání a omylů, čímž může dojít ke snížení výdajů HZS.

Jedním ze sledovaných ukazatelů v analýze bylo též využívání používané techniky HZS krajů, zejména jejich dopravních prostředků. HZS JMK využívá celkem 282 hasičských vozidel a HZS PK využívá celkem 84 hasičských vozidel. HZS JMK tedy využívá více vozidel, což pravděpodobně úzce souvisí s rozlohou kraje, počtem obyvatel, počtem hasičských stanic, ale i jinými faktory.

Z provedené analýzy hospodaření HZS vybraných sledovaných krajů je zřejmé, že v každém sledovaném, analyzovaném roce ve vybraném období 2018-2022 byla vykázána ztráta. To, že celkové výdaje za období 2018-2022 ve výši 5 354 860 tis. Kč u HZS JMK a 2 695 360 tis. Kč. u HZS PK o mnoho převyšují příjmy v hodnotě 1 400 880 tis. Kč. u HZS JMK a 663 650 tis. Kč u HZS PK, je především způsobeno zvyšováním výjezdů k nehodám či jiným mimořádným událostem. Vyšší počet výjezdů s sebou nese vysoké náklady na provoz vozidel, která musí být udržována a opravována, mezi další náklady patří např. výdaje na pohonné hmoty aj. Dále je třeba vzít v potaz náklady na materiál, zdravotnickou péči apod.

Ačkoli je HZS organizační složka státu, jejíž příjmy a výdaje jsou i příjmy a výdaji státu, je třeba se snažit hospodařit co nejefektivněji. Vhodným přístupem by mohlo dojít ke snížení počtu výjezdů například zefektivněním práce v oblasti informovanosti a vzdělanosti veřejnosti, která by vedla k lepší prevenci požární ochrany, ke snížení počtu dopravních i jiných nehod a celkově zodpovědnějšímu přístupu k rizikovým situacím, u nichž by HZS musely zasahovat.

Z hlediska příjmů HZS krajů tvořily za období 2018-2022 největší část daňové příjmy, které však u HZS PK činily o 5 procent bodů více než u HZS JMK. Daňové příjmy HZS JMK byly v celkové výši 847 540 tis. Kč. a HZS PK činily celkem 439 450 tis. Kč. Zvýšené daňové příjmy mohou být ovlivněny např. zvyšováním daňových sazeb, které mohou být důvodem vyšších příjmů HZS, dále také nárůstem počtu výjezdů, s kterými mohou být spojeny vyšší příjmy z poplatků.

Z celkových výdajů HZS krajů za období 2018–2022 nejvíce tvořily běžné výdaje, v celkové výši u HZS JMK 4 744 970 tis. Kč. a u HZS PK činily dohromady 2 435 610 tis. Kč., v nichž velmi nákladnou položkou zaujímaly výdaje na platy. Navýšením platového ohodnocení v HZS došlo samozřejmě ke zvýšení výdajů. Nejvíce nákladů na platy bylo především vynaloženo na příslušníky ve služebním poměru, kterých je v HZS o mnoho více než zaměstnanců v pracovním poměru. Výdaje na platy všech příslušníků HZS JMK na počet příslušníků za období 2018-2022 činily v průměru celkem 2 938 tis. Kč. a u HZS PK byly v celkové průměrné hodnotě 2 928 tis. Kč. Tedy **výdaje na platy příslušníků činily více u HZS JMK.**

Další významnou položkou v běžných výdajích HZS krajů za období 2018-2022 zaujímají neinvestiční nákupy, kterým je třeba věnovat pozornost. HZS kraje nejvíce vynakládal peněžní prostředky zejména na nákup materiálu. Největší výdaje na nákup materiálu HZS JMK na počet stanic dosáhly v roce 2018 výše 2 206 tis. Kč. Pořízeny byly např. ochranné masky, tlakové láhve, bezpečnostní ventily atd. U HZS PK na počet stanic, se největší výdaje na nákup materiálu projeví v roce 2022 ve výši 2 451 tis. Kč. HZS zakoupil např. obličejové masky, dýchací prostředky a dále byl také proběhlo doplňování potápěčských materiálu pro práci ve vodě. **Výdaje na nákup materiálu činily více u HZS PK,** a to na počet jejich stanic. V souvislosti s výdaji na nákup materiál, činily u obou HZS krajů nejvíce výdaje na nákup drobného dlouhodobého majetku, který zahrnuje výše uvedené věcné prostředky.

Kromě běžných výdajů, byly v analýze zkoumány také kapitálové výdaje, z nichž největší výdaje HZS krajů za období 2018-2022 tvořily investiční nákupy. Jejich výše u HZS JMK činila 539 280 tis. Kč. a u HZS PK činila ve výši 255 210 tis. Kč. Je třeba také upozornit, že u HZS JMK kapitálové výdaje obsahují: investiční nákupy, investiční transfery a ostatní investiční výdaje. U HZS PK tvoří kapitálové výdaje pouze investiční nákupy, do kterých je třeba nahlédnout. V oblasti neinvestičních nákladů HZS krajů za období 2018-2022 nejvíce investoval především do pořízování dlouhodobého hmotného majetku. Největší výdaje HZS JMK na pořízení dlouhodobého majetku, a to na počet jejich stanic se projeví v roce 2022 ve výši 5 313 tis. Kč., to bylo způsobené zejména nákupem hydraulických vyprošťovacích zařízení, vysokotlakých a řezacích zařízení atd. Co se týče HZS PK, největší výdaje na pořízení dlouhodobého majetku na počet stanic, byly zaznamenány v roce 2021, a to ve výši 7 329 tis. Kč., to bylo způsobeno nákupem nových praček a sušiček a ochranných osobních prostředků, dále byly také zrekonstruovány provozní prostory chemické služby. **Větší výdaje na pořízení dlouhodobého majetku na počet stanic byly u HZS PK.** Z hlediska pořízení dlouhodobého majetku nejvíce tvořily mimo jiné výdaje na dopravní prostředky. Největší výdaje na dopravní prostředky HZS JMK, na počet jejich stanic, byly v roce 2021, a to ve výši 2 636 tis. Kč. HZS v tomto roce pořizoval nové cisterny, což je důvodem zvýšených výdajů na dopravní prostředky. HZS si dále pořizoval velitelský automobil, automobilový žebřík, osobní automobily aj. U HZS PK činily výdaje na dopravní prostředky nejvíce též v roce 2021 ve výši 2 698 tis. Kč., a to na počet jejich stanic. Zvýšené výdaje byly způsobeny zejména nákupem cisteren, automobilového žebříku, velitelských vozidel apod. **Větší výdaje na dopravní prostředky na počet stanic činily u HZS PK.**

Závěr

Bakalářská práce se věnovala stále aktuální tematice týkající se ekonomického hospodaření. Práce se konkrétněji zaměřovala na vybrané hasičské záchranné sbory krajů a sledování určitých aspektů v jejich finančním hospodářství. S financemi poskytnutými pro jakoukoli službu veřejnosti by mělo být zacházeno tak, aby poskytované služby byly dostatečně efektivní a kvalitní a zároveň, aby zacházení s financemi nebylo příliš ne hospodárné a neefektivní.

Hlavním cílem praktické části práce je tedy analýza hospodaření hasičských záchranných sborů ve vybraných krajích. Tento cíl byl naplňován zejména využitím několika dílčích analýz tak, aby došlo k hlubšímu vhledu do vybraných aspektů hospodaření HZS ve vybraných krajích, kterými jsou kraj Jihomoravský a kraj Pardubický. Na základě veřejně dostupných zdrojů informací z oblasti financování HZS, ze statistik zveřejněných na serveru Monitor státní pokladny Ministerstva financí a také z další dostupné dokumentace, byly zpracovány obecné charakteristiky obou vybraných krajů a jejich HZS z hlediska typů zásahů a využívané hasičské techniky a dále bylo také uvedeno mezikrajové srovnání.

Analýza HZS krajů byla zaměřena především na nákladové položky, poněvadž příjmy HZS jsou stanoveny zákonem, tudíž je nelze dopředu ovlivnit. Proto se tedy zkoumaná analýza věnovala výdajovým položkám, které tvořily největší podíl v rozpočtu HZS. Nejvíce však činily výdaje zejména na platy, dále na nákup materiálů, v nichž HZS nejvíce pořizoval drobný dlouhodobý hmotný majetek. Dále také tvořily největší výdaje na pořizování dlouhodobého hmotného majetku, a to především na dopravní prostředky. Z hlediska celkového hospodaření, tedy celkových příjmů a výdajů HZS krajů bylo z předkládaných dat zjištěno, že za sledované období 2018-2022 výdaje výrazně převyšovaly příjmy. Proto by měl být systém financování HZS revidován, aby byla zajištěna transparentnost a odpovědnost z hlediska nakládání s finančními prostředky. To zahrnuje přesnou evidenci výdajů, pravidelné auditní kontroly apod. Aby bylo vynakládání výdajů zefektivněno (v případě zadávání zakázek), je třeba průběžného proškolení personálu, který je odpovědný za zadávání zakázek. Tím se může lépe zajistit zefektivnění vynaložených veřejných prostředků.

Seznam použité literatury a zdrojů

- [1] BALBÁN, Miloš a Bohuslav PERNICA, 2015. Bezpečnostní systém ČR: problémy a výzvy. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-246-3150-9.
- [2] ČD v Jihomoravském kraji. České dráhy v regionech [online]. Copyright © České dráhy, a.s., 2016 [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.cd.cz/cd-v-regionech/jihomoravsky-kraj/cd-jihomoravsky-kraj/-7355/>
- [3] Česká republika posílá v souvislosti s pandemií koronaviru pomoc Lotyšské republice - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ceska-republika-posila-v-souvislosti-s-pandemii-koronaviru-pomoc-lotysske-republice.aspx>
- [4] Český rozhlas: Škody po tornádu na Moravě zatím dosáhly 15 miliard. Vláda schválila pomoc pro zasažené oblasti [online]. 2021 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tornado-na-morave-jizni-morava-v-cr-v-cesku-2021-online-fujitova-stupnice_2106280855_ako
- [5] Dotace EU - Kde fondy EU pomáhají: Hasiči zachraňují životy s novým vybavením. Získali cisterny i drony [online]. Copyright ©2023 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/novinky/kde-fondy-eu-pomahaji-hasici-zachranuji-zivoty-s-n>
- [6] Fond zábrany škod - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/fond-zabrany-skod.aspx>
- [7] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/generalni-reditel-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>
- [8] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/statisticka-rocenka.aspx>
- [9] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Statistika za rok 2020. Statistika za rok 2020 [online]. 2023, 2023 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statistika-za-rok-2020.aspx>

- [10] Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Tornádo na Moravě [online]. 2023 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z:
<https://www.hzscr.cz/script/docDetail.aspx?docid=22307850&doctype=ART&prev=true&lang=cs>
- [11] HANUŠKA, Zdeněk, 2008. Organizace jednotek požární ochrany. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-035-7.
- [12] HASIČSKÝ FOND NADACE AGROFERT - Nadace AGROFERT. Nadace AGROFERT [online]. Copyright © 2016 Nadace AGROFERT [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.nadace-agrofert.cz/projekty/hasicky-fond-nadace-agrofert/>
- [13] Humanitární pomoc. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. [online]. Dostupné z:
https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/index.html
- [14] HZS Jihomoravského kraje - Charakteristika HZS Jihomoravského kraje - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: HZS Jihomoravského kraje – Charakteristika
- [15] HZS Jihomoravského kraje - Finanční podporu jsme využili na opravu stanice - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/financni-podporu-jsme-vyuzili-na-opravu-stanice.aspx>
- [16] HZS Jihomoravského kraje - Nadace ČEZ podpořila náš sbor - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/nadace-cez-podporila-nas-sbor.aspx>
- [17] HZS Jihomoravského kraje - Pracoviště Laboratoř - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pracoviste-laborator.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- [18] HZS Jihomoravského kraje - Ročenky - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-rocenky.aspx>

- [19] HZS Jihomoravského kraje - Činnost Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cinnost-hasickeho-zachranneho-sboru-jihomoravskeho-kraje.aspx>
- [20] HZS hlavního města Prahy - Jednotky PO - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx>
- [21] HZS Pardubického kraje - Stanice - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/stanice.aspx>
- [22] Charakteristika Pardubického kraje (údaje za rok 2020). ČSÚ v Pardubicích. Český statistický úřad ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika-pardubickeho-kraje-udaje-za-rok-2020>
- [23] Investiční dotace pro JSDH obcí - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dotace-obcim-na-reprodukcii-pozarni-techniky-649464.aspx>
- [24] Investiční dotace pro nestátní neziskové organizace - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/investicni-dotace-pro-nestatni-neziskove-organizace.aspx>
- [25] IROP - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - IROP 2021-2027. [online]. Copyright ©2023 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027>
- [26] JÁNOŠÍK, Ladislav, 2022. Opěrné body Hasičského záchranného sboru České republiky a typy předurčenosti jednotek požární ochrany pro záchranné práce. In: [online]. Ostrava. Dostupné z: http://home1.vsb.cz/~jan58/Tp_2/500_Operne_body_HZS_a_Predurcenost_JPO.pdf
- [27] LAJTKEPOVÁ, Eva, 2021. Veřejné finance v praxi České republiky. Brno: CERM. ISBN 978-80-7623-064-4.

- [28] Lesnatost v krajích. Fakta o klimatu [online]. Copyright © 2023 [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/infografiky/lesnatost-kraje>
- [29] Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými je příslušné hospodařit Ministerstvo kultury. NKÚ [online]. Copyright © [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.nku.cz/assets/kon-zavery/K14001.pdf>
- [30] Monitor. Ministerstvo financí [online]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/ucetni-jednotka/70884099/prehled?rad=t&obdobi=2302>
- [31] MV-GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2009. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. ISSN 978-80-86640-80-8. Dostupné z: https://www.frydlantno.cz/html/soubory/mimoradne-udalosti/11_propagacni/brozura-HZSCR.pdf
- [32] MV-GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, 2018. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. ISSN 978-80-87544-63-1. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/hzs-cr-2018-cz-pdf.aspx>
- [33] Obyvatelstvo v Pardubickém kraji v 1. až 2. čtvrtletí 2022. ČSÚ v Pardubicích. Český statistický úřad. ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/obyvatelstvo-v-pardubickem-kraji-v-1-az-2-ctvrtleti-2022>
- [34] PEKOVÁ, Jitka, Marek JETMAR a Petr TOTH, 2019. Veřejný sektor, teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-209-4.
- [35] POSPÍŠIL, Richard a Pavel ŽUFAN, 2019. Ekonomika veřejných rozpočtů: (současnost a perspektiva). Průhonice: Professional Publishing. ISBN 978-80-88260-32-5.
- [36] Postavení a úkoly - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx>
- [37] Sekce ekonomiky Generálního ředitelství HZS ČR - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/sekce-ekonomiky-generalniho-reditelstvi-hzs-cr.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

- [38] Statistická ročenka 2001-2020. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/rocenka-2001-2020-pdf.aspx>
- [39] Statistická ročenka Pardubického kraje - 2022. ČSÚ. Český statistický úřad ČSÚ [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-pardubickeho-kraje-2022>
- [40] Statistická ročenka 2018-2022. Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje [online]. Copyright © [cit. 10.06.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-rocenky.aspx>
- [41] ŠENOVSKÝ, Michail a Zdeněk HANUŠKA, 2006. Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém [online]. 2006. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství se sídlem VŠB - Technická univerzita Ostrava. Dostupné z: <https://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/030/.content/galerie-souboru/studijni-materialy/organizace-po-a-izs.pdf>
- [42] Školní a výcvikové zařízení HZS ČR - Kdy ŠVZ vzniklo - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Školní a výcvikové zařízení HZS ČR [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/kdy-svz-vzniklo.aspx>
- [43] Účelová neinvestiční dotace (České Švýcarsko) - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-pozarni-ochrany-dotace-a-granty-ucelova-neinvesticni-dotace.aspx>
- [44] Úhrada nákladů za vykonávání likvidačních prací při dopravních nehodách. Odborový Svaz Hasičů. Již 30 let pomáháme příslušníkům a zaměstnancům HZS ČR. Odborový Svaz Hasičů [online]. Copyright © 2023, [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.osh.cz/ostatni-clanky/uhrada-nakladu-za-vykonavani-likvidacnich-praci-pri-dopravnich-nehodach>
- [45] Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/technicka-sluzba-uvod.aspx>
- [46] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK, 2014. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. B.m.: Karolinum. ISBN 978-80-246-2477-8.

- [47] VLTAVSKÝ, Petr, 2021. Právní aspekty jednotek požární ochrany v rámci integrovaného záchranného systému. Praha: Univerzita Karlova.
- [48] Vláda České republiky: Fondy Evropské unie [online]. 2023 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/strukturalni-fondy/strukturalni-fondy-73340/#28.04.2023>.
- [49] Více peněz pro hasiče: Ministr vnitra zahájil s pojišťovny diskusi o změně financování Fondu zábrany škod - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 29.04.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vice-penez-pro-hasice-ministr-vnitra-zahajil-s-pojistovny-diskusi-o-zmene-financovani-fondu-zabrany-skod.aspx>
- [50] Vyhláška č. 247/2001 Sb., o Ministerstvu vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
- [51] Vyhláška č. 324/2001 Sb. o Ministerstvu vnitra, kterou se stanoví požadavky na fyzickou a zdravotní způsobilost příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky, druhy služeb zvláště obtížných a zdraví škodlivých a postup při udělování ozdravného pobytu
- [52] Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb
- [53] Záchranný útvar HZS ČR - Nový velitel ZÚ HZS ČR brig. gen. Ing. David Kareš - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/brig-gen-ing-david-kares-se-stal-novym-velitelem-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>
- [54] Záchranný útvar HZS ČR - Organizace - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. Copyright © 2023 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 28.04.2023]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>
- [55] Zákon č. 133/1985 Sb., o České národní rady o požární ochraně
- [56] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)
- [57] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů
- [58] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- [59] Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

- [60] Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)
- [61] Zákon č. 263/2013 Sb., o nařízení vlády o paušální výši úhrady nákladů zásahu
- [62] Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023
- [63] Zpráva o stavu požární ochrany v Jihomoravském kraji za rok 2018-2022: Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje [online]. [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vyrocní-zpravy-hzs-jihomoravskeho-kraje.aspx>
- [64] Roční zpráva o stavu požární ochrany v kraji a o činnosti a hospodaření HZS Pardubického kraje za rok 2018-2022: Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje [online]. [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hzs-pardubickeho-kraje-menu-sluzby-pro-verejnost-uredni-deska.aspx>